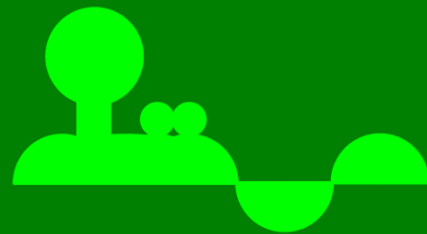

Nieuwsbrief

Landschapsbeheer Oss | Juni 2019 | Jaargang 18 | Nummer 78

Contact

Landschapsbeheer Oss

Tolstraat 3
5342 NH Oss
I www.landschapsbeheer-oss.nl
E secretariaat@landschapsbeheer-oss.nl

Voorzitter

Harry Peters
T 0653130585
E voorzitter@landschapsbeheer-oss.nl

Secretaris

Hanny Wagemakers
T 06-18353309
E secretariaat@landschapsbeheer-oss.nl

Penningmeester

Jan Ploegmakers
T 0412-641500
E penningmeester@landschapsbeheer-oss.nl

Redactie, Werving & Vrijwilligerscontact

Dick Roza
T 0412-642368
E pr@landschapsbeheer-oss.nl

Redactie & Website

Richard Ceelen
T 06-54218521
E redactie@landschapsbeheer-oss.nl

Juridisch Adviseur

Maarten Furnée
T 0412-454204
E juridischadviseur@landschapsbeheer-oss.nl

Werkplaats Natuur, Landschap & Cultuurhistorie

Henk Smouter (Projectcoördinator)
T 06-54288252
E hs@werkplaatsnlc.nl

Coördinator Beheer

Tonnie van Hooff (Projectcoördinator)
T 06-37456820
E tvh@werkplaatsnlc.nl

Beheerder Tolstraat

Eric Megens
T 06-12191210
E beheerder@werkplaatsnlc.nl

Landerij VanTosse

Hanny Wagemakers
T 06-18353309
E secretariaat@landschapsbeheer-oss.nl

De Stichting Landschapsbeheer Oss is gevestigd te Oss en ingeschreven bij KvK Oost-Brabant onder nummer 17105068 Rabobank Oss, NL94 RABO 0170 4198 94

Landschapsbeheer Oss

Inhoudsopgave

Dick Roza kreeg onderscheiding	2
Droog, droger, droogst	3
Recordaantal vrijwilligers ruimt zwerfafval op	4
AirBee&Bee in Zeeland	5
Adoptie van 1000 km wandel- en fietsroutes	6
Waar werkten we?	6
Kort Nieuws	8
Werkgroep Landschapsbeheer	15

Colofon

Nieuwsbrief Landschapsbeheer Oss

Juni 2019, jaargang 18, nummer 78, oplage 600.

Redactie Landschapsbeheer Oss

Richard Ceelen, Dick Roza, René van Dorst, Jan Oomen
Redactieadres | Braakstraat 46, 5345 XB Oss
E-mail | redactie@landschapsbeheer-oss.nl

Kopij

De sluitingstermijn voor kopij voor de volgende nieuwsbrief is 1 september 2019.

Foto voorpagina

Dick Roza uit Oss is benoemd tot Lid in de Orde van Oranje Nassau (foto: Hans van der Poel)

Dankwoord

Hiermee wil ik iedereen van Landschapsbeheer bedanken die door hun aanwezigheid en inzet de dag waarop ik "Koninklijk Onderscheiden" werd, tot een onvergetelijke dag hebben gemaakt.

Ik noem de supporters (die mijn grote ontroering zagen tijdens de plechtigheid) in de raadzaal, de tientallen collega's die mij en mijn vrouw Rietje zo'n enorm spontaan onthaal in de tuinderij gaven, maar ook de cateringploeg, die voor heerlijke soep en broodjes zorgde en iedereen die actief was om het tuinfeest die middag te laten slagen. Maar zeer speciale dank natuurlijk voor Annie Martens en Tonnie van Hooff, de twee organisatoren die de nominatie voor de onderscheiding en alles wat daarbij komt kijken, voor hun rekening namen. Ze pleegden tientallen telefoontjes en appjes met organisaties, maar vooral met mijn vrouw, die al vanaf september vorig jaar in het complot zat en moest zwijgen als het graf. Ze had het soms heel erg moeilijk met me, als ze tegen me moest liegen als ik teveel vragen stelde als ik wel eens iets door begon te krijgen. En jullie weten het: ik blijf doorvragen en praten!! Dank je wel Rietje je hebt heel veel bijgedragen aan de prachtige dag! Het schitterende fotoboek dat Annie samenstelde van de vele tientallen foto's die ze de hele dag maakte en dat me door Tonnie werd aangeboden op de werkdag op 15 mei in het "Gat van de Dam", ligt sindsdien pontificaal op tafel voor de bezoekers aan mijn huis en ik neem het ook altijd mee als ik zelf ergens op bezoek ga. Ik ben zo trots als een pauw, terwijl ik eerst zo'n fervent tegenstander was van alle lintjes!! Maar ik maak me zelf maar wijs, dat ik het dan toch wel verdiend al hebben, als ik me de vele tientallen mailtjes, telefoontjes, appjes en fysieke felicitaties op straat en in de winkels herinner sinds die memorabele 26^e april!

Dick Roza

Groepsfoto in de tuin (foto: Annie Martens)

Dick Roza kreeg onderscheiding

Wat een verrassing is onze Dick Roza ten deel gevallen op Koningsdag. Zoals elk jaar werden er lintjes uitgereikt aan mensen die veel betekenen of betekend hebben voor de gemeenschap, en dit jaar was Dick één van de gelukkigen. Eerder ontvingen onze overleden vrijwilligers Bart Moleenaar, Gerrit van Berkum en Gerrit Smits ook al zo'n Onderscheiding.

Complot

Leden van Landschapsbeheer Oss kregen te horen dat er ook een van de medewerkers zo'n mooie onderscheiding kreeg dit jaar. Dick werd gesommeerd naar het gemeentehuis te komen, want hij moest immers verslag doen in de Nieuwsbrief en foto's maken. Wie zou de gelukkige zijn??? Ronald Widdershoven misschien??

Wel was hij een paar dagen onrustig volgens zijn vrouw Rietje. Er klopten dingen niet... twijfel alom. 's Morgens was er een complot gesmeed en zou hij met Emmy en Johan meegaan om op de tuin te gaan werken. Hij heeft wat geraniums geplant en later werd hij meegenomen naar het gemeentehuis. Er moesten immers foto's gemaakt worden!

Verrassing

Het kwartje viel pas echt toen hij bij aankomst afgezonderd werd van de rest, zijn fleecje moest uittrekken en hij Rietje zag verschijnen. Ook zijn kinderen waren van de partij, maar die had hij toen nog niet gezien. Gelukkig hoefde Dick niet al te lang te wachten. Hij was als derde aan de beurt. De burgemeester werd gevraagd om wat harder te praten. Ja, als je wat ouder wordt komen er soms wat mankementjes. Dat is nou eenmaal zo. Met ambtsketen om vroeg de burgemeester Dick naar voren en begon hem te overladen met lofuitingen. Dick is vanaf het begin vrijwilliger geweest bij Landschapsbeheer, hij doet werkzaamheden bij Ons Welzijn waar hij boodschappen doet voor ouderen (hij is zelf pas 85) en met ze aan de wandel gaat. Dick is actief bij de wijkkrant en zet zich in bij de Hof van Lof in Megen bij de Franciscanen. Ik belde hem een keertje op maandagmorgen op en toen zei Rietje: Dick is er niet. Hij is "buiten spelen".

Dan is hij alleen of met buurtgenoten op stap om rommel van anderen te verzamelen met de prikstok.

Zo houdt hij de buurt mooi schoon. En natuurlijk is het ook de gezelligheid die hem actief houdt. Want daar houdt Dick wel van. Buurten kan hij als geen ander. Heb je hem aan de telefoon, neem dan gerust een stoel en ga er bij zitten.

Vele talenten

Maar praten is niet zijn enige talent. Schrijven doet hij ook fantastisch. De nieuwsbrief van Landschapsbeheer wordt bijna geheel gevuld met artikeltjes, groot en klein, geschreven door Dick, en verlichtigd met mooie foto's. Iedereen die ook met Dick ooit kennis heeft gemaakt zal hem niet gauw vergeten.

Soms begrijp je niet waar hij alles vandaan haalt. Volgens mij is hij ook speurder, die alles leest, noteert en verzamelt, want dat is nieuws voor ons blad. Of het nou gaat om een warm welkom voor de otter in Brabant, een schone Maas, Tiny Forests, Richard Jansen, de vertrekkende stadsarcheoloog, een knuppelbrug of een overleden vrijwilliger van het eerste uur. Hij is een echte pr-man. Elk nieuw lid zoekt hij op en ieder krijgt de nodige informatie over Landschapsbeheer. Dick is een werker van het eerste uur.

Historische woorden

Toen de burgemeester de historische woorden sprak: Het heeft onze Koning behaagt om..... moest hij wel even een traantje wegpinken.

Nou Dick, dat mag van mij.

Na een dronk op onze Koning en het Wilhelmus gezongen te hebben was er nog een receptie met een praatje op het gemeentehuis.

Feest in de tuin

Intussen hadden op de Tuinderij VanTosse diverse vrijwilligers gezorgd voor een heerlijke lunch met soep en broodjes en fruit toe. Het zag er feestelijk uit. Toen de gedecoreerde met zijn hele "hofhouding" arriveerde was echter de soep op. Gelukkig waren er nog voldoende broodjes en hoefde men niet met honger naar huis.

Ook de kelen konden worden gesmeerd met een heerlijk biertje, wijntje of drankje. We zongen hem met volle borst toe en hopen dat hij nog heel lang in ons midden mag zijn.

Maria Michiels

Droog, droger, droogst

Wie met een beetje oog voor de natuur om zich heen kijkt, ziet nu al dat er grote verschillen zijn in de ontwikkeling van de vegetatie ten opzichte van vorige jaren. Een ritje over de A50 richting Apeldoorn illustreert dit het best. Talrijke, redelijk volwassen bomen op de Veluwe zitten niet in blad en zijn ofwel afgestorven of een heel eind op weg. Van de struikachtige begroeiing op de ecoducten is weinig meer over, van de heide langs de snelweg nog minder, slechts hier en daar wat groene pluk. En dit manifesteert zich niet alleen op de Veluwe. Op vrijwel alle hoger gelegen gronden, en dan met name de zandgronden, is dit beeld algemeen, ook in onze omgeving, zoals de Maashorst.

Dit zijn de naweën van de gortdroge zomer van 2018. En, zoals het er nu naar uitziet, wordt 2019 al niet veel beter. Nu al, en dan moet de zomer nog beginnen, hebben we te maken met een groot neerslagtekort. De winter was al relatief droog en ook het voorjaar kende al lange periodes met veel te weinig neerslag.

Rondom Oss zie we dat ook terug in de grondwaterstanden, vooral daar waar geen water kan worden ingelaten. Poelen en watergangen aan de zuidrand van Oss en het Geffens Veld hebben nu al een waterstand die je normaal aan het eind van de zomer ziet. Sommige staan nu al vrijwel droog. En dat in een seizoen dat zo belangrijk is voor bijvoorbeeld de voortplanting van amfibieën. Voor hun ontwikkeling is het van belang dat poelen minstens tot in juli waterhoudend blijven, daarna zoeken jonge kikkers en salamanders het land weer op. Maar een vochtige leefomgeving blijft wel van levensbelang omdat hun hoofdvoedsel, insecten, spinnen en slakken, alleen in een dergelijk milieu hun belangrijkste leefgebied hebben.

Droogte in combinatie met hoge temperaturen stelt veel planten en dieren op de proef. Elke soort heeft daarbij eigen manieren om dit soort periodes te overleven. Bomen laten bijvoorbeeld vroegtijdig hun bladeren vallen om verdamping van vocht te beperken, grassen en kruiden investeren meer in zaadvorming en sterven vroegtijdig af. Vissen overleven lage waterstanden doorgaans niet doordat het water te veel opwarmt en het zuurstofgehalte in het water daalt.

Droogte betekent echter meer dan alleen maar om kunnen gaan met minder water. Naast het vochttekort veroorzaakt droogte een verandering in de beschikbaarheid van voedingsstoffen. Door de afwezigheid van water en dus extra doorluchtig van de bodem wordt een snellere afbraak van organisch materiaal in gang gezet waardoor extra voedingsstoffen vrijkomen en vermesting en verzuring optreedt. Dit leidt weer tot langdurige effecten die een heel leefmilieu kunnen beïnvloeden. Kwetsbare en vaak zeldzame soorten die hoge eisen stellen aan hun omgeving zullen daardoor verdwijnen en meer algemene soorten zullen de overhand krijgen. Dit alles leidt tot een aanzienlijke verarming van de biodiversiteit waarbij zelfs gehele voedselketens kunnen verdwijnen.

Een ding is zeker: de invloed van de droge en hete zomer van 2018 zal nog lang merkbaar zijn!

Henk Smouter

Opschoondag 2019 Lithse Ham

Afgelopen 23 maart stond de Landelijke Opschoondag weer op de kalender. Vanuit Landschapsbeheer Oss wordt deze dag georganiseerd met op de Lithse Ham coördinator Johan De Vree.

Kleiner zwerfafval

Om 9.00 uur 's morgens werden alle vrijwilligers verwacht bij het clubgebouw van Duikeam Lith. Het betreft hier vrijwilligers die lid zijn van Het Skón Schip, vrijwilligers van de Lithse Dijk, ouders met kinderen en leden van visverenigingen HSV de Flipper, HSV Ons Genoegen uit Oss en HSV de Brasem uit Lith. In het clubgebouw werd voor een kop koffie en thee gezorgd met een lekkere koek erbij en voor de kinderen was er ook wat lekkers. Eerst werd er aan iedereen het probleem nog eens een keer goed uitgelegd en wat ons doel was. Dit gebeurde door Frouke van Deelen en Jos van de Heuvel. Het doel was deze keer het kleinere zwerfvuil te gaan aanpakken. Dit omdat het kleine dunne plastic het schadelijkst is voor de natuur. Hierna gingen we met zijn allen flink aan de slag. Er gingen wat mensen mee met het Skón Schip naar de strekdam, inclusief de heer en mevrouw Mensink die bij ons te gast waren.

Groep Lithse Ham met het door hen verzamelde afval
(foto: Jos van den Heuvel)

De kinderen met wat ouders bleven op de parkeerplaats, terwijl de grootste groep naar de bocht linksachter aan de Lithse Ham ging.

Hier ligt ieder jaar veel zwerfvuil. Dit komt doordat met het hoge water het vuil via de Maas de Lithse Ham instroomt en dan door de wind de hoek in wordt gestuwd. Om half 12 was het tijd om te stoppen en kreeg iedereen vanuit Landschapsbeheer Oss een pakketje met wat lekkers erin.

Ook werd er weer een leuke groepsfoto gemaakt (zie hier boven).

Ook werd iedereen hartelijk bedankt door Johan de Vree voor zijn super goede inzet.

Johan de Vree

Recordaantal vrijwilligers ruimt zwerfafval op

Een recordaantal van 200.000 mensen heeft zaterdag 23 maart in Nederland aan de 17^e editie van de Landelijke Opschoondag meegedaan om zwerfafval op te ruimen. Ze deden dat met zo'n 4300 acties. Vorig jaar waren dat er 2500. Organisator van de Opschoondag was weer "Stichting Nederland Schoon".

Kernen, buitengebied en natuurgebieden

Ook Landschapsbeheer Oss was natuurlijk weer volop actief die dag. Bij elkaar kwamen in onze gemeente 4.000 mensen in actie. Daaronder 3500 leerlingen van 31 basisscholen, veel burgers en natuurlijk ook weer vele tientallen van onze eigen vrijwilligers. Ook hond Daantje van Wout en Hennie van Zuilichem deed zelfs mee! Landschapsbeheer organiseerde deze dag in opdracht en in nauwe samenwerking met de gemeente Oss en we werkten daarin samen met Natuurmonumenten, Waterschap Aa en Maas, Brabants Landschap, IVN en het project "Schone Maas". We ruimden zwerfafval op 15 locaties: in de kernen, het buitengebied, in de natuurgebieden (Ossermeer, de Stelt, Docfabos, Vierwindenbos, Geffense bosjes, het Geffens veld en de Rietgors) en langs de Maas.

Daantje, de hond van Wout en Hennie van Zuilichem

Maasoevers hadden prioriteit

Parallel aan de Opschoondag liep namelijk het project "Schone Maas", want aandacht was er ook voor de watervervuiling door zwerfafval, de "plastic soep". Plastic drijft via sloten, weteringen en kanalen naar de Maas en vervolgens naar zee. Daarom ruimden we ook langs diverse waterkanten zwerfafval op, zoals in het Osse havengebied, langs het Deelenkanaal, maar vooral ook in de uiterwaarden en natuurgebieden langs de Maas, zoals de Kesselse Waard, de Lithse Ham*, de Hemelrijkse Waard en Keent. En voor het eerst ook óp de Maas, met de recent door de gemeente aangeschafte 7 meter lange en elektrisch aangedreven schoonmaaksloep "Skón Schip" (zie nieuwsbrief van maart). Nieuw dit jaar was het plan van Landschapsbeheer om de gehele Maasoever en de oevers van het Deelenkanaal te laten adopteren door verenigingen. Ze kunnen hiervoor een kleine vergoeding krijgen voor hun clubkas. Ze moeten dan wel minimaal 3 x per jaar hun geadopteerde oever schoonmaken. Inmiddels hebben we al 12 verenigingen bereid gevonden om hier aan mee te werken!

Grote inzet van eigen mensen

De Opschoondag werd weer perfect georganiseerd door onze coördinator Tonnie van Hooff, die geassisteerd werd door PR-vrouw Anne Martens en de coördinatoren en werkbegeleiders Hans Hamersma, Menno van de Most, Arnold van de Wetering, Martien Brouwer, Frans Hol, Ingrid den Ouden, Gerard Gerrits, en Ton Slob. Speciale dank ook voor de nijvere assistenten van Tonnie Eric Megens en Hans Hurkmans, die hem ontzettend veel werk uit handen namen. De Opschoondag was weer een groot succes. Dat bewees ook wel de kraakwagen van de gemeente. Toen die op de weegschaal ging en 3500 kilo afval bevatte. En dat, toen nog niet alles ingezameld was!

Dick Roza

* zie ook het aparte verslag van Johan de Vries over de actie in de Lithse Ham

Brabantse Vrijwilligers aantallen Opschoondag

Van de in totaal 200.000 deelnemers die in ons land meededen aan de Opschoondag 2019 kwamen er maar liefst 37.645 uit Brabant!

Schoolkinderen scoorden hoogst!

Ze werkten op 1272 locaties. Het waren 2.336 medewerkers van bedrijven, 7.035 gemeenteambtenaren, 10.191 leden van een vereniging en 4.295 particulieren. Maar de grootste en meest enthousiaste groep was toch wel die van de 13.788 schoolkinderen van in totaal 177 scholen! De gemeente Oss mag met 3.500 schoolkinderen van 31 basisscholen dus best héél erg trots zijn!

Dick Roza

Opruimen langs de Maas in Ravenstein (foto: Eric Megens)

AirBee&Bee in Zeeland

Het zal u bekend zijn: het gaat steeds minder goed met de insecten. Onder andere door bestrijdingsmiddelen en door steeds eenzijdiger begroeiing in agrarische gebieden gaat de stand van vele soorten achteruit. Soms juichen we dat misschien stilletjes toe – lastige muggen, opdringerige wespen en zo – maar in feite gaat dit natuurlijk een groot probleem worden, want insecten hebben juist ook vele nuttige functies: ze bestuiven planten, vormen voedsel voor vogels en werken afval weg – en daarnaast vormen ze met hun soorten- en vormenrijkdom uiteraard een kernwaarde van de natuur.

Tonnie, Hans, Lennart, Frans, Gerrit en Megan

Wat kunnen we als Stichting Landschapsbeheer Oss nu bijdragen om het verval te stoppen? De bloemrijke graslanden en houtwallen die we met onze club regelmatig (laten) aanplanten bieden voedsel en onderdak (aan insecten en natuurlijk ook aan – al dan niet insectenetende – vogels).

Specifiek voor insecten is de laatste jaren een eigen voorziening populair geworden: het insecten- of bijenhotel. Zo'n meestal boekenkastvormig bouwsel is gevuld met bundels riet- en bamboestengels, bakstenen of houtblokken met gaten, denappels enzovoorts – allemaal materialen waarin solitaire insecten (dus niet zozeer een compleet volk van de bekende honingbij) schuil- en nestgelegenheid kunnen vinden. En insectenhôtels zien er bovendien decoratief uit!

Al eerder heeft SLO een insectenhotel gebouwd en geplaatst, namelijk bij de waterzuivering in Oijen (zie Nieuwsbrief Maart 2018). En dit smaakte naar meer! Er werd besloten de zaken ambitieuzer aan te pakken en een groter aantal hotels in aanbouw te nemen. Hierbij werd ingegaakt op een project in Zeeland (het dorp bij Uden, niet de provincie). Hier is namelijk vanuit het grote Maashorstproject als deelproject een bijenroute rondom de kern Zeeland uitgezet, met aansluiting op het Maashorstgebied.

Als concrete uitwerking is er een wandelroute van circa 7 km uitgezet, waarlangs twaalf insectenhôtels moesten komen te staan. Hiervan zouden er tien door SLO worden gerealiseerd.

Nu komt er bij een insectenhotel echter meer kijken dan alleen timmer- en graafwerk! De ervaring leert dat het vullen van een hotel met de bovengenoemde materialen twee of drie maal zoveel tijd vergt als het eigenlijke plaatsen van de constructie. En ook in het timmeren van het hotel gaat flink wat werk zitten, maar het verzamelen en op

maat maken van de vullingsmaterialen kost nog veel meer tijd (en in een hotel met een voorvlak van een anderhalve meter kun je heel wat kwijt!).

In de loop van 2018 werden op een aantal werkdagen dus alvast geschikte materialen verzameld: denappels, bossen riet, rechte stammetjes en dergelijke. Vele handen maakten vervolgens licht(er) werk: op dinsdagochtenden zijn er door diverse vrijwilligers heel wat riet- en bamboestengels op maat gezaagd en gebundeld of stammetjes afgekort. Dank aan allen die hierbij hebben meegeholpen!

Deze activiteit kreeg een boost met de komst, begin dit jaar, van stagiaires Megan van de Ven en Lennart Haeve, beiden van de opleiding Helicon bos- en natuurbeheer in Velp. Zij gingen hele dagen aan de slag waardoor de stapel bamboebundeltjes gestaag groeide; ook boorden zij in de schijven boomstam de vele gaatjes die straks de kamers van het hotel moeten gaan vormen (dit blijkt qua doorsnee, diepte en hellingshoek trouwens best nauw te luisteren).

Ondertussen was men natuurlijk ook aan de eigenlijke hotels begonnen. Vanaf de afgelopen zomer heeft timmerman Gerrit van der Heijden, samen met Leo Kuijpers, van eiken en douglas zeven prima hotels in elkaar gezet, grotendeels van eigen ontwerp. Vanwege de omvang pasten die op het laatst niet allemaal meer in de werkplaats, en we hebben ze dus allemaal op het binnenterrein zien staan. Vooral de driehoekige uitvoering trok al veel bekijks!

De drie laatste hotels tenslotte werden voor ons gemaakt door leerlingen van Het Hooghuis, locatie de Singel, in het kader van hun praktijklessen.

Met het einde van de winter kwam dan het moment om de hotels te gaan plaatsen. Het 'broedseizoen' van insecten was immers in aantocht! Vanaf 21 februari gingen de twee stagiaires samen met Frans Hol en ondergetekende soms tweemaal per week op pad naar een Zeelandse bouwlocatie om de kant-en-klare bouwpakketten om te zetten in een te lood staand, stabiel en afdoende geschoord hotel – de eerste uiteraard onder Gerrits toezien oog. Voor het vullen bleek een aparte ronde praktischer (op de werf alvast vullen was ondoenlijk, dan werden de hotels veel te zwaar). De ontwerpen bleken wonderwel afgestemd op de verschillende standplaatsen: strak binnen de bebouwde kom, meer 'rustiek' (schaaldelen en zo) in het buitengebied!

Met Pasen, net toen de stageperiode van Megan en Lennart afliep, waren alle hotels keurig geplaatst en klaar om door het insectenvolkje te worden betrokken. Hopelijk zijn ze dus al in vol bedrijf wanneer de bijenwandelroute in Zeeland op vrijdag 14 juni officieel wordt geopend.

Hans
Hamersma

Adoptie van 1000 km wandel- en fietsroutes

Nee, het is geen route van Oss naar de Middellandse Zee van 1000 km. Het is bij elkaar opgeteld de lengte van alle gemarkeerde wandel en fietsroutes binnen de gemeente Oss. Het is niet voor niets dat onlangs bekend werd dat Oss binnen haar grenzen beschikt over de grootste lengte fietspaden per inwoner van heel Europa.

1000 km aan routes betekent ook dat er heel veel palen en bordjes langs de weg staan om al die fietsers en wandelaars de gewenste en zelf gekozen richting te kunnen laten volgen. En wie zorgt er voor dat al die palen en bordjes onderhouden worden? Juist ja, de vrijwilligers van Landschapsbeheer Oss doen dat!! Hele klus? Dacht het wel, ja!

Fysiek onderhoud

De meest bekende routes zijn het fietsknooppuntennetwerk, het wandelknooppuntennetwerk en de LF-fietsroutes. Landelijk is afgesproken dat elke gemeente binnen haar grenzen zorg draagt voor een goede staat van onderhoud van deze routes. Gemeente Oss heeft deze klus dus bij Landschapsbeheer ondergebracht.

Digitaal onderhoud

Provinciaal worden deze routes digitaal onderhouden door routebureau Brabant/Visit Brabant. Op de site van Visit kun je het complete Brabantse netwerk inzien en je eigen knooppuntenroute samenstellen. Gezien de lokale gebiedskennis is Landschapsbeheer in deze een waardevolle partner voor de gemeente en Visit Brabant.

Ook ommetjes

Behalve deze landelijke netwerken zijn er lokaal ook diverse ommetjes te bewandelen, vaak rondom een dorp of door een natuurgebied. Daarnaast is door de gehele gemeente een fietsbewegwijzeringssysteem uitgezet, zeg maar de ANWB -orden voor fietsers. Via deze fietsbewegwijzering zijn alle kernen binnen Oss ontsloten en zorgt het systeem voor aansluiting van de kernen buiten de gemeente Oss.

Het onderhoud van al deze 1000 km aan routebewegwijzering wordt binnen de gemeente Oss dus uitgevoerd door vrijwilligers van Landschapsbeheer. Er is daartoe een unieke werkwijze bedacht, namelijk het adopteren van een deel van deze netwerken.

Controle door onze vrijwilligers

In totaal hebben 28 vrijwilligers ieder een deel van een route of een gebied onder hun hoede genomen. Ze gaan minimaal 2 x per jaar op pad om alles te controleren en

brengen verslag uit van hun bevindingen. Vervolgens worden de ingekomen lijsten met gebreken uitgezet bij enkele andere vrijwilligers die er dan voor zorgen dat e.e.a. weer snel op orde gebracht wordt. Ook de binnenkomende klachten via de landelijke meldsystemen worden zo afgehandeld.

Tonnie van Hooff

Waar werkten we?

De natuurwerkgroep was de afgelopen periode 13 keer actief op de gebruikelijke werkdagen en vanuit de Tolstraat vertrokken elke dinsdag twee busjes met vrijwilligers voor het opknappen van vele kleinere klussen in de natuur.

Voor het eerst in Geffense bos

Op de eerste werkdag, vrijdag 8 maart, legden we langs het Deelenkanaal een struinp pad aan, dat een onderdeel vormt van het Zuiderwaterliniewandelpad. Woensdag 13 maart was het "Boomplantdag" in het Geffens veld. Onze vrijwilligers groeven 's-ochtends de plantgaten en plaatsten de boompalen en 's-middags werden de bomen, samen met onze groep uit Maasdonk, door schoolkinderen en buurtbewoners geplant. Vrijdag 29 maart gingen we bij de Hamelspoelweg/Erfdijk in Herpen verder met het uitdunnen van een houtwal en hingen we nestkasten op voor kool- en pimpelmezen. Die voeren hun jongen met de beruchte eikenprocessierups. Zaterdag 6 april werkten we voor de eerste keer in het Geffense bos. Aan de zijkant, aan de Waterlaat, werden op een voormalige landbouwakker* 500 stuks gemengd inheems bosplantsoen geplant. Ook werd er een poort geplaatst en werden wandelroutes gecontroleerd. Vrijdag 12 april werkten we wederom in het Geffense bos, nu nabij de parkeerplaats aan de plas. Daar werd een oude prikkeldraadafschieding verwijderd van een voormalige paardenwei, die daarna zal worden omgetoverd in een vlinderydelle**. Deze zal waarschijnlijk niet openbaar toegankelijk worden, maar gebruikt gaan worden voor educatieve doeleinden, bijvoorbeeld voor vlinderlessen. Ook hier werden de routepalen nagelopen en een poort geplaatst.

Beplanting aanleggen Geffens Bos (foto: Dick Roza)

Paalgraven en Gat van de Dam

Woensdag 17 april kreeg het Vorstengrafmonument weer een schoonmaakbeurt en op vrijdag 26 april werden enkele klussen in de Landerij verricht. Over de werkdag op zaterdag 4 mei in het arboretum in Geffen treft u een apart verslag aan. Het grafheuvelterrein op paalgraven werd op vrijdag 10 mei ook weer eens onder handen genomen. We verwijderden er prunus- en berkenopslag, maaiden het gehele gebied en controleerden de afschieding.

Op woensdag 15 mei werkten we weer in het natuurgebiedje "Het Gat van de Dam" in de polder bij Lithoijen. We snoeiden er knotwilgen op, verwijderden diverse afrasteringen op het binnenterrein en herstelden de buitenafrastering. Ook plaatsten we een looppoortje in het toegangshek en een bankje waarvan je een schitterend uitzicht hebt over het hele gebied. Op vrijdag 24 mei maakten we de klus af, nu met behulp van een kraantje bij het verwijderen van de weidepalen.

Dick Roza

* Het terrein "Waterlaat" is toegevoegd aan het areaal landbouwpercelen dat we beheren. We hebben nu inmiddels 35 hectare in bezit en nog 8 hectare in de Spaanderstraatsche Akkers in Bergem.

** Zie artikel pagina 12.

Opslag verwijderen bij Paalgraven (foto: Dick Roza)

Krachtenbundeling Arboretum Geffen

Op zaterdag 4 mei bundelden in totaal 42 vrijwilligers van Landschapsbeheer Oss, Landschapsbelang Maasdonk en het Arboretum Geffen aan de Kerkesteeg in Geffen hun krachten in een gezamenlijke werkdag door er diverse onderhoudsklussen te verrichten.

Arboretum wacht op uitbreiding

Voor de vrijwilligers van het Arboretum was het natuurlijk een "thuiswedstrijd," maar voor veel mensen van Landschapsbeheer was het de eerste kennismaking met het fraaie 2,5 hectare grote bomenpark, dat werd opgericht op een voormalige vuilstort en dat ook als ontmoetings- en leerplek functioneert. Op 31 december 2014 werd er de eerste boom, een 22 jaar oude Koningslinde, geplant. * Een dag later, op 1 januari 2015 werd, als symbool van de toetreding van Maasdonk bij de gemeente Oss, de tweede boom, een eveneens 22 jaar oude iep aan de aarde toevertrouwd. Daarna kwamen er nog vele bomen bij. Zo plantte burgemeester Wobine Buijs een sierker als compensatie voor een B&W-handelsmissie naar Vietnam. Inmiddels is het terrein met 80 bomen al vanaf 18 februari vorig jaar vol en staan er al 15 bomen in de wachtkamer om geplant te worden zodra de lang verwachte uitbreiding een feit is.

Groot onderhoud arboretum (foto: Dick Roza)

Samenwerking alle vrijwilligers?

De voorzitter van "Stichting Arboretum en Natuurbeleving Geffen" Harrie Peters, die sinds 1 januari dezelfde functie vervult bij Landschapsbeheer Oss, opende de werkdag. Hij gaf een uitleg over het ontstaan en functioneren van het arboretum en maakte zijn zienswijze kenbaar over een mogelijke samenwerking tussen alle groene vrijwilligers. Die gaven die dag al een voorproefje van die samenwerking door o.a. grote stukken omgeploegde grond te ontdoen van graspollen om ze daarna in te zaaien met bloemenmengsels, het vrij zetten van boomspiegels, het maaien van het terrein en het kappen van een oude boom in een voormalige houtsingel. Ook werd de recent gebouwde kunstwassenburcht** omheind, om de toekomstige bewoners de nodige privacy te geven. Terwijl de groene vrijwilligers aan hun klussen bezig waren, brachten "huishovenier" van het Arboretum Jan-Hein Stadhouders en zijn zonen David en Bram met hun machines (2 loaders en een wals) een mooie laag "padvast" aan op de brede toegangsweg door het Arboretum. Ondanks de dreigende weersvoorspelling kon al het werk toch zonnig en droog worden uitgevoerd.

Dick Roza

* Zie pagina 6 van nieuwsbrief van maart 2018

** Zie pagina 8 van nieuwsbrief maart 2019

Eerste LF-icoonroute geopend

Iedereen die wel eens fietst, kent de knooppuntroutes: rijden van (genummerd) punt naar punt, ideaal voor een dagje ontspannen fietsgenot.

Voor de ambitieuzer fietser bestaan de langeafstandsroutes. Zo liep bijvoorbeeld de Maas- en Vestingroute LF 12 (van Maasluis naar Nijmegen) door de gemeente Oss. Liep, want deze route is opgeheven – of liever gezegd, opgegaan in een andere route. Vanuit het Landelijk Fietsplatform is namelijk besloten de bestaande LF routes om te gaan vormen tot 'icoonroutes'. Deze gaan de fietser niet slechts de weg wijzen, maar ook een 'beleving bieden' door meer de link te leggen met 'het verhaal' van de omgeving die men al fietsend doorkruist. Dit kan belangrijk zijn in de concurrentie om de (met name ook buitenlandse) fietstoerist en gaat ondernemers handvatten bieden om toegesneden arrangementen aan te bieden (met overnachting, bagagevervoer etc.).

Een gewichtig initiatief kortom, waarvoor op donderdag 25 april op slot Loevestein de aftrap werd verricht.

Deze eerste iconroute is namelijk de LF Maasroute: het Nederlandse traject is ca 480 km lang (van Maastricht via Venlo, Grave, Ravenstein, Lith, Loevestein (dus), Dordrecht en Hoek van Holland naar Rotterdam) en maakt deel uit van de Internationale Maasroute (La Meuse à vélo) die van de bron van de rivier (op het Plateau van Langres, ten noorden van Dijon) loopt via Verdun, Sedan, Namen en Luik naar Maastricht – en vandaar dus nu verder tot de Noordzee – in totaal zo'n 1200 km.

Een veertigtal vertegenwoordigers van diverse organisaties (waaronder vele vrijwilligers betrokken bij routeonderhoud) waren vertegenwoordigd bij de officiële opening. Gelders gedeputeerde Conny Bieze en Paulus Jansen, voorzitter Fietsplatform, knipten hiertoe gezamenlijk het startlint door (zie foto).

Daarna fietsten de aanwezigen (helaas niet bijster begünstigd door de weergoden) een deel van de route (van Woudrichem terug naar Loevestein) door het aantrekkelijke natuurgebied 'de Waarden' rondom het oude kasteel. Namens LBO reden Menno van der Most en Hans Hamersma mee.

Het is de bedoeling om de komende jaren de bestaande ca 25 LF-routes om te zetten in een systeem van zo'n 10 van deze iconroutes. Als volgende zullen aan de beurt komen de Kustroute en de Zuiderzeeroute.

Hans Hamersma

Voor info over de nieuwe Maasroute:
www.lfmaasroute.nl
 Voor fietsroutes in het algemeen:
www.nederlandfietsland.nl

Leerlingen Maasland College bezochten Landerij VanTosse

Dinsdag 7 mei kwamen twee groepen leerlingen van het Maasland College uit Oss met een groepje Finse leerlingen (uitwisseling) op de fiets naar Landerij VanTosse voor een buiten-les. 's-Morgens kwamen er 46 leerlingen en 's-middags 33. Elke groep werd begeleid door twee docenten. Het thema van de dag was "duurzaamheid".

Interactieve uitleg

De leerlingen werden ontvangen op het voorterrein bij Huize Cumberland, waar koffie, thee, water en frisdrank op de tafels klaarstonden. Ter introductie hield voorzitter Harrie Peters een inleidend praatje, waarin hij vertelde wat we allemaal doen en hoe we het begrip duurzaamheid daarbij hanteren. Vervolgens werden de leerlingen in enkele groepen verdeeld voor een rondleiding door de tuinderij, de Landerij, het cranberryveld, het hopveld, het herinneringsbos en de bijenstal, waarbij de uitleg in het Engels werd gegeven vanwege de Finse gasten. Er werd geprobeerd om de uitleg zo interactief mogelijk te laten zijn, dus vragen stellen en meningen peilen van de leerlingen.

Elke rondleider zijn eigen verhaal

Zo gaf Albert Toonen een rondleiding langs de bijenstal en het bijenhotel en een stukje van de Landerij en stelde, al wandelend, de problematiek rond de bijen aan de orde: de

invloed van bestrijdingsmiddelen, ziekten, klimaatverandering en teruggang biodiversiteit (waard- en voedselplanten). Ronald Widdershoven besprak met de leerlingen de voedselproductie rond de stad en de streekproducten, evenals de kansen en de valkuilen: kunnen we de traditionele landbouwmethodes inwisselen voor alternatieve (voedselbos), biologische landbouw?" Henk Smouter vertelde zijn gehoor vooral over de achteruitgang van de biodiversiteit in landbouwgebieden en Wout en Henny van Zuilichem namen de rondgang door groente- en kruidentuin voor hun rekening. Het was een zeer geslaagde dag, zowel voor de leerlingen als voor al onze mensen!

Dick Roza/Henk Smouter

Ronald Widdershoven geeft uitleg (foto: Harry Peters)

VVV punt Geffen geopend

In het halletje van het oude klooster in de Kloosterstraat in Geffen werd op woensdag 3 april het Geffens VVV-informatiepunt onthuld door wethouder Johan van der Schoot en Antoinette Hoeben, weduwe van de op 8 februari overleden dorpsvoorzitter Hans Hoeben.

Wandelen door Geffens veld

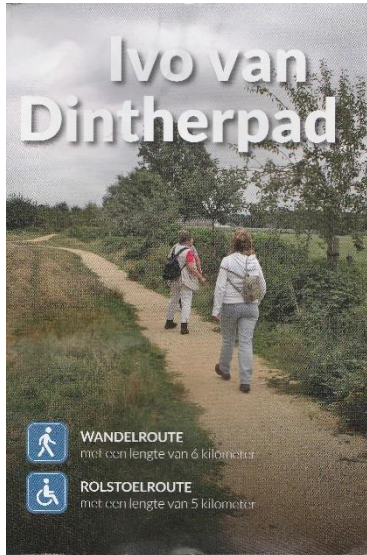
Dat gebeurde met het aanbieden van het eerste exemplaar van het toeristische informatieboekje "Ontdek Geffen". Naast dit boekje vindt u in het informatiepunt ook een aparte fraaie en informatieve folder over de Maria Magdalenakerk, een uitgave van het Torenmuseum "De Peperbus", alsmede een vijftal wandel- en fietsroutes. Allereerst is er het Ivo van Dintherpad, dat via het Geffens Veld een schitterende natuurverbinding vormt tussen Geffen en Oss. Het al in 2006 geopende wandelpad, met een lengte van 6 kilometer (waarvan 5 kilometer geschikt is voor rolstoelen,) start aan de Leiweg 2 en werd het afgelopen jaar door vrijwilligers van Landschapsbelang Maasdonk en Landschapsbeheer Oss weer geheel opgeknapt en is weer als herboren! Er werden o.a. veel bomen en struiken bij geplant en enkele poelen gegraven. Het natuurpad "Langs Boom en Veld", met een lengte van 12 kilometer, dat start bij het Arboretum aan de Kerkweg, geeft een mooi beeld van het bomenbestand in het dorp en ook in het buitengebied. We beschreven het pad uitvoerig in onze nieuwsbrief van maart 2019. Beide wandelpaden worden door de vrijwilligers van Landschapsbeheer Oss en Landschapsbelang Maasdonk onderhouden. Ook zorgde Landschapsbeheer voor de bewegwijzering. De derde wandelroute "Op stap door het verleden" - met een lengte van 4,5 kilometer - voert u door de rijke Geffense historie. Die wandeling start op het Dorpsplein.

Twee mooie fietsroutes

Tenslotte zijn er ook nog twee fietsroutes ontwikkeld. De eerste is de 16 kilometer lange fietsroute "Effe door Geffe", waarop vele verrassende plekjes in Geffen te ontdekken zijn. Omdat het dorp gelegen is op de overgang van een laaggelegen polder en een hoger gelegen zandgrondgebied, fietst u door zeer afwisselende landschappen. Start van de route is op het Dorpsplein. De tweede fietsroute "Dwars op de Overlaat", die 23 kilometer lang is, voert u langs de sporen van de periode van wateroverlast, maar ook door zeer diverse landschappen. Ervaar het verschil tussen de dorpskernen en het open komgebied! De route start op het Kerkplein. Alle folders zijn zeer fraai en uniform uitgevoerd en bevatten tal van prachtige foto's. Chapéau voor initiatiefnemer Ruud Verhagen en voor Bram van Ravenstein van Creation, die voor de prachtige opmaak zorgde. Alle genoemde folders zijn verkrijgbaar bij het VVV-informatiepunt, maar ook te downloaden.

Dick Roza

www.geffen.nl/doen-beleven

Werkgroep Landschapsverbetering Geffen-Oss

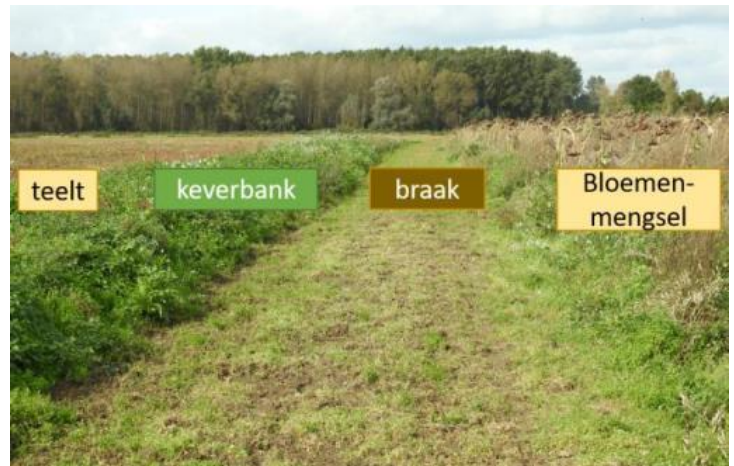
Om de landschapsverbetering tussen Geffen en Oss goed te laten verlopen is in december 2017 een werkgroep opgericht, die sinds begin 2018 zeer regelmatig samenkomt in de Tuinderij VanTosse*. Deze werkgroep publiceert haar bevindingen niet alleen in onze nieuwsbrief, maar ook in het huis aan huis in Geffen verspreide blad "Torenklanken". Hieronder een tweetal items uit Torenklanken van 8 mei.

Keverbank

In het Zwarte Veld nabij de Oude Baan ligt sinds kort een keverbank, parallel aan het fietspad richting de Zolder. Een keverbank is een 40 cm verhoogde rug van ongeveer 3 meter breed. Deze is ingezaaid met overblijvende grassen en een variatie aan meerjarige kruiden. Aan één zijde ligt een braakstrook van ook ongeveer 3 meter breed. De keverbank is een goed leefgebied voor insecten en spinners. Ook is het een perfecte overwinteringsplaats. Door de

hogere ligging is het hier droger en in het voorjaar eerder warm. Uit onderzoek blijkt dat er bij een keverbank een explosieve toename van het aantal insecten is. Dit is goed voor insectenetende soorten zoals vleermuizen en vogels. De toename van voedsel is goed voor broedvogels, zoals veldleeuwerik en grasmus en ook voor overwinterende akervogels, zoals de geelgors, vink, kneu, putter en patrijs. De patrijs is ambassadeursoort voor meer biodiversiteit op agrarische gronden.

Ecologische bermen

We zijn een belangrijke stap verder in het realiseren van ecologische bermen in het gebied Geffen-Oss. Het blijkt namelijk mogelijk om de bermen in het gebied Geffen-Oss uit het maaibestek te halen. Als gemeente werken wij met grote en langlopende maaibestekken. Dit is goedkoper. Maatwerk is echter lastig in dit soort grote en langlopende contracten. Ondanks dat de gemeente Oss vanuit de natuurzijde ook de voordelen van ecologisch bermbeheer ziet, is ecologisch bermbeheer nog geen algemeen goed. Ecologisch bermbeheer in het gebied Geffen-Oss is daarom een vorm van maatwerk. Door de bermen in het gebied Geffen-Oss uit het lopende maaibestek te halen is het mogelijk deze ecologisch te gaan beheren. De gemeente Oss is voornemens Stichting Landschapsbeheer Oss deze bermen ecologisch te laten gaan beheren. Ecologische bermen vragen een ander beheer: meer gefaseerd maaien en afgestemd op de bloei van de soorten. De extra kosten worden voor 4 jaar betaald uit het Groenfonds Geffen.

Uit onderzoek blijkt dat ecologisch bermbeheer leidt tot soortenrijke graslanden met een relatief hoge natuurwaarde. Soortenrijke, bloemrijke bermen zijn een leefgebied voor tal van planten- en diersoorten, waaronder de bij. Daarnaast vormen ze als lintvormige elementen belangrijke ecologische verbindingen tussen de natuurgebieden. Daardoor kunnen dieren zich beter verplaatsen. In de Routekaart Groen-Blauw-Natuur (GBN) zet de gemeente Oss in op het verbeteren en verfijnen van het Osse netwerk GBN. Dit doen we onder andere door realisatie van ecologische en bij-vriendelijke bermen.

Liselore Burgmans
Gemeente Oss

* Zie Nieuwsbrief maart 2019 pagina 3.

Kort Nieuws

Midzomernachtloop

Pluk de nacht! Wandel mee met Natuurmonumenten in de kortste nacht van het jaar.

Vreugde en geluk

Volgens een eeuwenoude traditie vieren wij in de zomer Midzomernacht. Een magische nacht. Wilde bloemen en planten krijgen een geneeskrachtige werking. Zo gaat tenminste het verhaal. Vreugdevuren beschermen ons tegen duistere krachten en verspreiden vreugde en geluk. Wandel mee en vier het midzomernachtfeest samen met Natuurmonumenten in de nacht van 22 op 23 juni. Iedereen kan meedoen, jong en oud. (DR)

www.natuurmonumenten.nl

Wandel- en fiets-tochten IVN

De komende periode kunt u zes wandelingen en een fietstocht maken met IVN-Oss.

Vrijdag 21 juni

Vogelwandeling "Op zoek naar de nachtzwaluw"
22.00 - 23.30 uur, 3 km
Vertrek: parkeerplaats begin Slabroekseweg, Schaijk, nabij ecoduct over de Rijksweg.

Woensdag 26 juni

Poëzie-natuurwandeling i.s.m. Poëzie Podium Oss
20.00 - 22.00 uur, 3 km
Vertrek: parkeerplaats de Naaldhof, Docfalaan 22, Oss.

Zondag 28 juli

Natuurfietsstocht "Groene mantel om Oss"
10.00 - 15.00 uur, 35 km
Vertrek: Parkeerplaats de Naaldhof, Docfalaan 22, Oss.

Zondag 25 augustus:

insectenwandeling "Van nul tot duizend pootjes",
10.00 - 12.00 uur, 3 km
Vertrek: parkeerplaats Ossermeer, Machareneweg, Oss.

Zondag 15 september:

verhalenwandeling "Van Willibrordus tot Jan Tompe",
10.00 - 12.00 uur, 3 km
Vertrek: parkeerplaats bij Willibrordusputje, tegenover restaurant Clemens, Willibrordusweg 81, Oss.

Zondag 22 september:

natuurwandeling "Over de Weesjes",
10.00-12.00 uur, 4 km
Vertrek: Marktplein in Lith. (DR)

Fietsknooppuntenkaart 2019-2020

Op 22 april werd tijdens het event "Lith Presenteert" de nieuwe (gratis) fietsknooppuntenkaart Noordoost-Brabant en Land van Maas en Waal ten doop gehouden.

Dijken tweeledige functie

Scheidend voorzitter van Stichting Maasmeanders Jurriën van der Veer overhandigde de eerste fietsknooppuntenkaarten aan twee Maasmeanderleden namelijk aan Eterij Op d'n Dijk in Lith en aan Thee- en Broodhuis Maasbommel. Ook Peter Ketelaars van Waterschap Aa en Maas, Twan van Bakel, voorzitter van Maashorst Betrokken Ondernemers en Marie Louise Lamers van de Maashorstboeren ontvingen er een. De fietsknooppuntenkaart is een initiatief van Stichting Maasmeanders i.s.m. soortgelijke organisaties die zich bezig houden met toerisme en recreatie in de regio, "Maashorst Betrokken Ondernemers", Toeristisch Recreatieve Vereniging Bernheze en de Maashorst Boeren. Het waterschap is de link tussen de functies van de dijken als mooie fietsroute én de functie van de dijken als waterkering, die voor de veiligheid van het gebied zorgen. Het Waterschap heeft ook financieel bijgedragen aan de fietskaart. De fietskaart is gratis te verkrijgbaar bij o.a. de leden van Stichting

Maasmeanders. Onze vrijwilligers hebben de kaart inmiddels al gekregen of kunnen hem halen in de Tolstraat of bij Landerij VanTosse. (DR)

www.trefhinetinoss.nl/maasmeanders

Liberation Obstacle Run

Van 12 tot 17 september is er een "Liberation Obstacle Run" bij de Geffense Plas, waarbij ruim 30 hindernissen overwonnen moeten worden. Het thema van de run is de bevrijding van Oss, nu 75 jaar geleden. Rondom de run zijn er verschillende activiteiten in Oss.

Ook een Familyrun

Iedere dag staat in het teken van een andere doelgroep. Zo is er een middelbare scholierendag, een unieke sportersdag en een ambtenarendag. Op zaterdag 14 en zondag 15 september zijn de "consumentendagen". De deelnemers kunnen kiezen uit verschillende afstanden. Zo kunnen ze 5,5 km of 10 km afleggen. Daarnaast is er een Family Run van 3,5 km. De "Liberation Obstacle Run" is een initiatief van de gemeente Oss, Stichting Veteranen Oss en het Sport Expertise Centrum (SEC). Het is een onderdeel van Brabant Outdoor Trials. Inschrijven kan via de website. (DR)

www.liberationobstacerun.nl

Opening Osje Sport Route

De gemeentemascotte "Osje" heeft op woensdagmiddag 17 april in de bossen van Herperduin op het tracé van de al bestaande Osje wandelroute nu ook een sportieve "Osje Sportroute" geopend.

Sportend ontspannen

De route begint en eindigt bij de natuurspeeltuin het "Klauerwoud" aan de Hoessenboschlaan 51 in Berghem en is 1,5 kilometer lang. Op de route door het bos staan paaltjes met nummers, om niet te ver

dwalen. Bij ieder nummer hoort een leuke sportieve opdracht of een interessant feitje. In het midden van de route kom je uit bij het Ganzenven waar een mooie picknickplaats met een uitkijktoren gemaakt is. Samen met Osje, gemeentelijk boswachter Jorn Martens, wethouder Kees van Geffen en twee spelers van TOP Oss (Jordy ter Borgh en Tim Keurentjes) legden tientallen kinderen met schitterend voorjaarsweer die middag al sportend de allereerste Osje Sport Route af. Na afloop van de route stonden bij Openluchttheater Hoessenbosch gezonde hapjes klaar en konden de kinderen meedoen aan allerlei sportieve activiteiten. (DR)

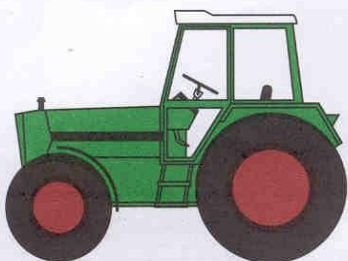
Weer Oerfestival de Maashorst

In de herfstvakantie van 2018 vond de eerste editie van Oerfestival de Maashorst plaats. Een drukbezochte, oergezellige week met veel verschillende stoere en spannende activiteiten.

Veelzijdige ontspanning

Ook dit jaar wordt het festival gehouden, wederom in de herfstvakantie die van 13 t/m 20 oktober is. Op zondag 13 oktober is de grote festivaldag op Herperduin. Dit wordt een dag vol sport en spel in de natuur, maar ook met theater, muziek en lekker eten. Voor de andere dagen van de week wordt nog aan een verdere invulling van het programma gewerkt. Om aan die invulling te werken, vond op 14 mei een bijeenkomst plaats in D'n Oven in Zeeland, waar iedereen die zich aan wilde sluiten welkom was. Zet het festival maar vast in uw agenda en kijk in de volgende nieuwsbrief van september naar het volledige programma. (DR)

www.demaashorst.nl/oerfestival

LOONBEDRIJF PETER LOEFFEN

Waterstraat 5, 5374 KB SCHAIJK • Tel.: 0486-461505 • Fax: 0486-464230

Nieuwe idylles voor vlinders en bijen

De operatie Steenbreek, met als motto "Steen eruit, plant erin, is een overweldigend succes. Tuincentra werkten er enthousiast aan mee. In totaal werden meer dan een half miljoen stenen ingeleverd. Voor elke ingeleverde steen kreeg men twee plantjes cadeau.

Tweejarige planten

Voor deelnemers was de achteruitgang van de bestuivers één van de redenen, maar ook het feit dat door klimaatverandering de extremen in het weer toenemen en de problemen die dat oplevert met de waterhuishouding, worden door de deelnemers genoemd. Hoe goed zo'n actie ook is om de insectenachteruitgang te stoppen moeten er in stedelijk en landbouwgebied, langs wegen, kanalen en andere infrastructuur en in natuurgebieden maatregelen getroffen worden. Maar meer bloemen is in ieder geval een stap in de goede richting. Vlinders en bijen hebben bloemen nodig. Helaas hebben ze het moeilijk omdat er nog zo weinig bloemrijke plekken zijn. Mede dankzij de Vlinderstichting komt hier verandering in. Een "idylle" is inheems, bloemrijk grasland voor vlinders en insecten. Inmiddels zijn er al op 60 plaatsen idylles aangelegd. Grote bloemrijke plekken in de stad, het buitengebied of langs sloten of wegen. In de idylles die de Vlinderstichting samen met wijkbewoners, scholen, groene clubs en gemeenten aanlegt, wordt gewerkt met inheems zaad dat niet is behandeld. Bovendien wordt bij voorkeur gewerkt met tweejarige planten, zodat je niet steeds weer opnieuw hoeft in te zaaien, maar dat de bloemrijke graslanden, met goed maaibeheer, over tien jaar nog steeds bloemrijk zijn. In Noord-Brabant zijn er al vijftien idylles en met steun van

die provincie kan de Vlinderstichting daar nog behulpzaam zijn bij nieuwe idylles. Als er een goede, grote locatie beschikbaar is (minimaal duizend vierkante meter, maar in stedelijk gebied, mag het wat kleiner zijn), als de eigenaar het ermee eens is en als er flink wat mensen bij betrokken zijn, kunnen we op allerlei plekken in Brabant bloemrijk grasland maken. Wilt u zelf aan de slag? Bekijk dan de tips op de website. (DR)

www.vlinderstichting.nl/idylle

Kansen voor bedreigde vlinders op Maashorst

Met het project "Wild van de vlinders" laten ARK-Natuurontwikkeling en de Vlinderstichting bedreigde vlinders profiteren van natuurontwikkeling. Dit gebeurt sinds 2016 met steun van de provincie Noord-Brabant. Uit onderzoek blijkt dat hiervoor goede kansen liggen.

Veel soorten verdwenen

De kansrijke leefgebieden voor bedreigde soorten dagvlinders op de Maashorst werden in kaart gebracht. In totaal ging het daarbij om zeven vlindersoorten van schraallanden en heide: aardbeivlinder, bruine vuurvlinder, heideblauwtje, heivlinder, kommavlinder, veldparelmoervlinder en kleine parelmoervlinder, die niet meer voor komen op de Maashorst. De eerste twee soorten zijn zelfs uit Noord-Brabant verdwenen. De kleine parelmoervlinder is de enige die zich de afgelopen jaren op de Maashorst heeft laten zien, maar dat is een soort die zo maar ergens kan opduiken. Tot blijvende vestiging is het echter niet gekomen! Het mooie van de Maashorst is dat er een grote oppervlakte geschikt leefgebied is ontstaan door de ontwikkeling van nieuwe natuur.

Voor bedreigde vlinders kan het echter onmogelijk zijn om er terug te keren door de grote afstand tot bronpopulaties waar de vlinders vandaan moeten komen.

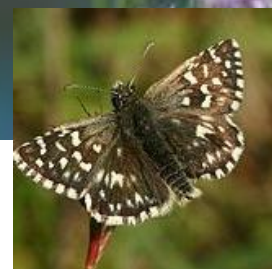
Waardplanten vastgesteld

Een geholpen terugkeer is dan een mogelijkheid. Een geslaagde herintroductie gebeurde bijvoorbeeld eerder al met het uiterst zeldzame pimpernelblauwtje bij Den Bosch. Met een herintroductie van het aandeel geschikte terreinen in het onderzoekgebied zijn de kansen voor het actief terugbrengen van verdwenen vlinders beoordeeld. Hiervoor werden de aanwezigheid van benodigde waardplanten voor de rupsen, nectaraanbod voor de vlinders en de vegetatiestructuur vastgesteld. Uit het onderzoek komt naar voren dat de Maashorst er veelbelovend uitziet voor een lokale terugkeer van de veldparelmoervlinder en de bruine vuurvlinder. Verder onderzoek wordt nu gedaan naar de invloed van extensieve begrazing door grote grazers. De begrazingsintensiteit moet namelijk niet te hoog zijn. Voor de andere vlindersoorten lijkt de oppervlakte kansrijk leefgebied nog te beperkt om nu verdere stappen te ondernemen. Voor aardbeivlinder en heideblauwtje is het bijvoorbeeld allereerst nodig om de waterhuishouding in de Maashorst op orde te krijgen. Als ontwatering van het gebied verder wordt afgebouwd, krijgen beide vlindersoorten betere kansen. En misschien komt dan op termijn zelfs het gentiaanblauwtje weer voor terugkeer in aanmerking. (DR)

Mijlpaal "Nature Today"

"Nature Today" groeit onverminderd hard door. Sinds het weekend van 8 op 9 juni ontvangen maar liefst 20.000 mensen de dagelijkse (gratis) nieuwsbrief.

www.naturetoday.nl

Aardbeivlinder

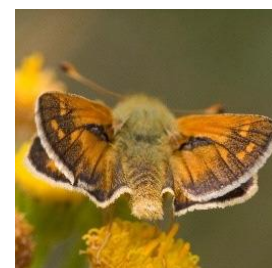
Bruine vuurvlinder

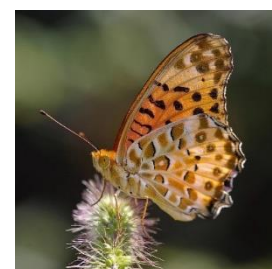
Heideblauwtje

Heivlinder

Kommavlinder

Parelmoervlinder

Nationale Bijentelling 2019

Op 13 en 14 april organiseerde "Nederland Zoemt" voor de tweede keer de Nationale Bijentelling. Omdat vanwege het koude weer - vorig jaar was het met 20 graden stukken warmer - de getelde aantallen bijen tegenviel, werd de telling verlengd tot vrijdag 19 april.

Hommels warmen zich op
Ruim 5350 mensen trokken naar buiten om bijen te tellen. Ze telden er 53.741 in totaal. De gehouden honingbij werd met 21.376 exemplaren het meest geteld. De rosse metselbij, die zich thuis voelt in de stedelijke omgeving en die profiteert van de vele bijenhoktels, nam met 7.326 exemplaren de tweede plaats in en de aardhommel of veldhommel eindigde met 6.072 exemplaren op de derde plaats. De hommels werden, ondanks de kou opvallend veel geteld. Ze zijn dichtbehaard en hebben een uniek voordeel ten opzichte van andere bijen. Ze kunnen zichzelf opwarmen met de vliegsperen in hun borst voordat ze een vlucht maken naar een bloem. Wilde bijen, waarvan zo'n 358 verschillende soorten bestaan, zijn belangrijk voor onze voedselvoorziening. Ruim 80% van onze eetbare gewassen wordt bestoven door bijen en andere insecten. Daarnaast zijn bijen ook voedsel voor vogels en zorgen ze voor de voortplanting van wilde planten. Helaas wordt 50% van de bijensoorten bedreigd en zijn er al 34 soorten in Nederland verdwenen! Volgens Nederland Zoemt moet zo'n vijf jaar achter elkaar worden geteld om trends in bijenpopulaties va tuinen helder te krijgen en invloeden zoals het weer uit te kunnen sluiten. (DR)

Bijzondere aflevering "Natuurstreken"

Jochem Sloothaak van Brabant's Landschap maakt samen met zijn cameraman Joost van de Berg sinds september 2016 regelmatig korte, leuke natuur filmpjes, die te zien zijn op de website van "Oisterwijk in Beeld" onder het kopje "Natuurstreken".

Filmpjes nog te bekijken
Het tiende filmpje van de serie kreeg op 1 april de veelzeggende titel "Bijzondere afleve-

ring van Natuurstreken". "Nederland zoemt in actie voor de bij" is dit jaar het thema om speciaal aandacht te vestigen op het gegeven dat het helemaal niet goed gaat met de bij. Tachtig procent van onze groente en fruit is afhankelijk van bestuiving door o.a. bijen. Het plezier spat er weer van af in deze aflevering van Jochem en Joost! Ze gingen naar Liempde, waar in het kader van Nederland Zoemt een lap grond wordt aangepast om het de bij naar de zin te maken. Alle gemaakte filmpjes zijn nog na te kijken op de website van Oisterwijk in Beeld. Voor onze vrijwilligers zijn speciaal de afleveringen "Golfplaatplasdrassen", gefilmd onder andere aan de Gewandeweg, van 16-6-2018, "Bomen rooien" van 26-12-2017 en "Onderhoud van poelen" van 9-11-2016 zeker de moeite waard. (DR)

www.oisterwijkinbeeld.nl/natuurstreken

Bijendag Natuurcentrum Maashorst

Op zondag 23 juni is de bijendag op Natuurcentrum De Maashorst aan de Erenakkerstraat 5 in Nistelrode. Van 11.00 tot 15.00 uur is er van alles te zien en te beleven dat te maken heeft met het boeiende leven van honigbijen.

Van zomerbloem tot zoete honing!

Deze voor de mens zo belangrijke diertjes zijn van dichtbij te bekijken. In de bijenstal kun je zonder angst door een raam naar diverse bijenkorven, die buiten staan, kijken. Ook kun je daar heel goed de bijen in een glazen bijenhuis zien. Met een beetje geluk is daar de bijenkoningin van dichtbij te bewonderen. De imker geeft informatie en demonstreert hoe de honing "geogst" (geslingerd) wordt. Honing kan geproefd en gekocht worden en ook voor kinderen is het interessant. Ook zijn er bloemen te zien en te koop, die geliefd zijn bij bijen en andere insecten, zoals vlinders. De toegang is gratis. (DR)

www.natuurcentrumdemaashorst.nl

Blauwgraslanden terug in Annabos

Ketelwald BV* is al vanaf 2016 bezig met financiële steun van Groen Ontwikkelingsfonds Brabant om op twee percelen voormalige landgrond van ruim

11,5 hectare aan de Steeuwichtweg in Uden natte schraalgraslanden te ont-wikkelen. Deze percelen liggen in het Annabos, één van de mooiste wijstgebieden van Europa.

Dotterbloem

Het Annabos is één van de weinige plekken waar het wijstverschijnsel nog aan de oppervlakte komt en niet is weggeploegd of gedraineerd. De provincie streeft hier, in samenwerking met het waterschap naar behoud en ontwikkeling van de bestaande natte natuur. Als eerste heeft men 30 tot 50 centimeter van de voedselrijke bovengrond laten verwijderen. Dat was nodig om de bodem weer geschikt te maken voor de ontwikkeling van hoogwaardige natuur. Daarna is maaisel opgebracht van schraalgrasland. Het is de bedoeling dat hier opnieuw blauwgrasland tot ontwikkeling komt, een vegetatie die na de ruilverkaveling van 1975 verdween. Het behoort tot de rijkste graslanden van Nederland. Daarnaast is het Annabos bekend om de dotterbloem. Die groeit op plekken waar in de winter ijzerrijk grondwater uit-treedt, vooral langs beekjes. Ketelwald wil met de herontwikkeling van de gronden in het Annabos ervoor zorgen dat ook de dotterbloemgraslanden daar op termijn tot ontwikkeling komen (DR)

* Ketelwald BV verleent ondersteunende diensten op het gebied van natuurbeleving, natuurbeheer en verspreiding van kennis over de natuur.

Wegwijs in de Maashorst

Om bezoekers in de Maashorst te ontvangen, de weg te wijzen en het Oergebied in Brabant te laten ontdekken is er hard gewerkt door heel veel betrokkenen. Dankzij hun inzet zijn door het hele gebied de startpunten en parkeerplaatsen voorzien van nieuwe informatiepanelen. En de bewegwijzering naar deze plekken is aangepast. De bebording is het begin van de fysieke bewegwij-

zering door het hele gebied en een start waarmee bezoekers kunnen worden voorzien van informatie. (DR)

www.bebordingdemaashorst.nl

Bart Tonies overleden

Op 19 maart is Bart Tonies, molenaar van Stadsmolen de Nijverheid, in zijn woonplaats Ravenstein na een kort ziekbed op 84-jarige leeftijd overleden.

Bart, in zijn werkzame leven bouwkundig ambtenaar van de gemeente Ravenstein, zette zich in Ravenstein e.o. vooral in voor de restauratie van kleine monumenten, zoals het karnhuisje van Demen en het knekelhuisje van Huisseling. Ook zorgde hij ervoor dat er weer kinderkopjes kwamen in het historische stadje. Maar de meeste waardering kreeg hij toch als initiator en begeleider van de restauratie van de monumentale molen de Nijverheid. Daarvoor liet hij zich speciaal als molenaar opleiden, een taak die hij tot kort voor hij ziek werd nog met grote toewijding vervulde. Voor zijn inzet van de Nijverheid ontving hij in 2017 de "jaarprijs voor Vernuft en Volharding" van het Molengiftenfonds. Het bestuur van Landschapsbeheer Oss, dat regelmatig contact had met Bart bij het malen van onze spelt en de organisatie van markten in de molen, gedenkt hem als een zeer aimabele en gedreven medestander om Ravenstein op de kaart te zetten. We zijn blij dat Barts zoon Bart junior (49) samen met Ger Smits het molenaarswerk van zijn vader voortzet! (DR)

Frans en Ernest kregen lintje

Onder de 536 mensen die op 26 april in Brabant een Koninklijke Onderscheiding kregen, waren ook twee "relaties" van Landschapsbeheer, namelijk ontwerper Frans Heeren uit Lithoijen en waterschapbestuurder Ernest de Groot uit Uden. Frans Heeren werd lid in de Orde van Oranje Nassau en Ernest werd ridder in dezelfde Orde.

Frans, historicus

Frans heeft zijn lintje onder meer te danken aan zijn activiteiten bij de Heemkundekring Maasdorpen en beheerder/conservator van het Remigiusmuseum. Ook is hij, als ontwerper, betrokken bij de restauratie en het beheer van meerdere historische gebouwen en ruimtes. Tevens is hij vrijwilliger bij de toneelvereniging en de kernraad Lithoijen en bestuurslid van muziekfestival Woodstock in Lithoijen. Wat de banden met Landschapsbeheer Oss betreft: Frans was betrokken bij het herstel van de dorpspaden in Lith (de zogenaamde "weesjes"), was de initiator en ontwerper van het project "Notenboomgaardje" in Lithoijen en is bezig met een ontwerp voor het herstel van het oude sluisje in Keent. Ook bij het plan "Groen dorp Lithoijen" is Frans betrokken.

Ernest, water- en natuurman

Ernest de Groot kreeg zijn onderscheiding namens Waterschap Aa en Maas als lid van het Bestuurlijk Regieteam de Maashorst. Vooral op natuurgebied is hij bijzonder actief. Zo is hij sinds 1988 secretaris

van onze zusterorganisatie Vrijwillig Landschapsbeheer Uden en sinds 2006 lid van de raad van Advies bij IVN-Brabant. Ook is hij al vanaf 2001 lid van het Algemeen Bestuur van Brabants Landschap en al vier jaar voorzitter van het Fiets Forum Uden. Bij Landschapsbeheer Oss kennen we Ernest van onze vrijwilligersavond op 29 november vorig jaar in Geffen, waar hij een interessante lezing hield over de relatie van landschap, natuur en water. Zie de nieuwsbrief van december 2018. (DR)

Dat is Oss Picknick

Evenals vorig jaar zal er ook dit jaar weer een Dat is Oss Picknick gehouden worden in het Arboretum in Geffen en wel op zaterdag 6 juli.

Voor elk wat wils

Een evenement waar de gemeente Oss, "Effe naar Geffe" en Arboretum en natuurbeleving Geffen volop aan trekken om er iets heel moois van te maken. Op die dag zal door de gemeente Oss symbolisch een boom worden geplant, mede ter ondersteuning van de te verwachten uitbreiding van het terrein van het Arboretum. De dag duurt van 15.00 tot 18.00 uur. Er is een markt met (h)eerlijke streekproducten en er is muziek en gezelligheid. Ook zijn er workshops. Voor de kinderen is er schinken, lasergame, pizza en ijs. De entree is gratis! Aansluitend zijn alle bezoekers om 19.00 uur van harte welkom bij het traditionele roggemaaien en de openlucht mis. (DR)

Tentoonstelling "Raven in de Maashorst"

Tot oktober 2019 is in Natuurcentrum De Maashorst in Nistelrode een tentoonstelling te zien over één van de meest bijzondere broedvogels van de Maashorst, de raaf.

Opruimer van kadavers

In 2012 besloot een paartje raven zich te vestigen in de Maashorst. Erg bijzonder, want het was al 90 jaar geleden dat er voor het laatst een paartje raven in Brabant gebroed had. Sindsdien brengt het paar jaarlijks een paar jongen groot en er zijn ook sterke vermoedens dat er zich inmiddels een tweede paar gevestigd heeft. Hoog tijd dus om in het natuurcentrum deze vogelsoort eens extra onder de aandacht te brengen. De tentoonstelling

is samengesteld i.s.m. Vogelwacht Uden en de Ravenwerkgroep Nederland. Leden hiervan ringen al enkele jaren de jonge raven in de Maashorst om te onderzoeken hoe het met ze gaat en waar ze naar toe trekken als ze de Maashorst verlaten. De vestiging van broedvogelsoorten als de raaf en de grauwe klauwier is wel de kroon op het werk van de beheerders, omdat de raaf binnen de voedselketen een belangrijke positie inneemt. Het is een alleseter, die naast knaagdieren, insecten en larven, wormen, bessen en soms jonge vogels, zich ook vaak te goed doet aan kadavers. Daarmee is het een erg waardevolle opruimer van (verkeers)slachtoffers en andere dode dieren. (DR)

www.natuurcentrumdemaashorst.nl

Ambassadeurs Zuiderwaterlinie

Op 16 april werden tijdens een bijeenkomst in Ravenstein 40 recreatieondernemers geïnstalleerd als gastheer of gastvrouw van het Landschap voor de Zuiderwaterlinie. Onder hen ook een zestal uit de gemeente Oss.

Kennis van omgeving en historie

Na een speciale cursus van IVN-Natuureducatie (in opdracht van de Alliantie Zuiderwaterlinie) weten de ambassadeurs hun gasten heel wat te vertellen over de historie, het landschap en de bijzondere plekken van de prachtige zuiderwaterlinie. Tijdens de cursus zijn de ondernemers aan de slag gegaan met "storytelling" en het verkennen van hun eigen omgeving. Ook namen ze deel aan verschillende excursies naar de bijzondere pareltjes die de zuiderwaterlinie rijk is. De ondernemers gebruiken deze kennis om de komende tijd samen te bouwen aan nieuwe activiteiten en arrangementen met als doel de Zuiderwaterlinie optimaal te laten beleven. Tijdens de feestelijke afsluiting op 16 april in Ravenstein kregen de ambassadeurs hun officiële certificaat uitgereikt. In de gemeente Oss hebben we nu de volgende ambassadeurs: Ed Steiger van Camping de Maasakker, Femke Nijboer van Acropolis en Paula Gerrits van BB "De Baptist", allen uit Megen, Carlette Roeland van de Bierbrouwerij uit Oijen, Twan Verboord van Bike Adventure uit Koolwijk en Frans Molenaar van de gemeente Oss. (DR)

Brabant investeert in Zuiderwaterlinie

De komende jaren investeert de provincie Noord-Brabant ruim 2 miljoen euro in projecten binnen de Zuiderwaterlinie. Het gaat in totaal om 19 projecten, die samen de linie geheel verder moeten versterken. Voor het gedeelte Grave-Ravenstein is 497.500 euro uitgetrokken.

Icoon voor Brabant

De Zuiderwaterlinie loopt in Brabant van Bergen op Zoom tot Grave en verbindt 11 historische Brabantse vestingsteden met elkaar. Het is een samenhangend totaal van waterstaatkundige werken, landschap en militaire werken. De linie is met zijn lengte van 290 kilometer de langste van ons land en niet alleen belangrijk militair erfgoed, maar ook een culturele grens tussen noord en zuid, rooms-katholiek en protestant, zand en klei, de harde en de zachte g. De linie vertelt ruim 350 jaar Brabantse militaire historie van het eind van de middeleeuwen tot en met de Koude Oorlog en de bijzondere posities die Brabant heeft gehad als buffer voor Holland. Het is daarmee een belangrijk icoon voor Brabant. (DR)

www.zuiderwaterlinie.nl

Expeditie Zuiderwaterlinie

De Zuiderwaterlinie, de langste waterlinie van Nederland, is van woensdag 19 tot zaterdag 29 juni het decor van "Expeditie Zuiderwaterlinie". Wandelingen voeren deelnemers langs de 11 vestingsteden van de linie, van Bergen op Zoom tot Grave.

Natuur of geschiedenis

Deelnemers aan de wandelingen kunnen dagelijks kiezen uit een lange afstandswandeling van gemiddeld 20 km en een korte recreatieve route van ongeveer 10 km. Wie kiest voor de lange afstand kiest voor de groene omgeving. Wandelaars van de kortere route verkennen de Zuiderwaterlinie in groepsverband om samen het verhaal van de linie te beleven. Onderweg vertellen gidsen over de geschiedenis en is er aandacht voor het landschap. Voor elke etappe zijn er samenwerkingen opgezet met lokale heemkundekringen, gilden, fanfares en verenigingen. Aan het eind van elke etappe komen de deelnemers van

beide routes samen. Gezamenlijk worden ze onthaald en is er muziek of een voorstelling en kan er nog wat gedronken en gegeten worden. Voor de wandelaars uit Oss zijn er drie routes dichtbij. Dat zijn:

Donderdag 27 juni

Van de Blauwe Sluis in den Bosch naar Hertog Jan van Brabant in Lith (12 km). En van zorgboerderij De Locatie in Vlijmen naar Hertog Jan van Brabant in Lith (27 km).

Vrijdag 28 juni

Van bierbrouwerij Oijen naar camping De Maasakker in Megen (7 km). En van Hertog Jan in Lith naar camping de Maasakker in Megen (20 km).

Zaterdag 29 juni

Van de Keurvorst in Ravenstein naar marktplein in Grave (13 km). En van camping de Maasakker in Megen naar het marktplein in Gave (24 km). (DR)

www.expeditiezuidwaterlinie.nl

Tentoonstelling Mens en Maas

Op vrijdag 28 juni wordt om 20.00 uur in "Acropolis" in Megen de pop-up tentoonstelling "Mens en Maas", over cultuurhistorie en waterveiligheid langs de Maas, feestelijk geopend.

Tentoonstelling reist door de gemeente

De opening die verricht zal worden door wethouder Johan van der Schoot en Peter van Dijk, bestuurder van het waterschap, vindt gelijktijdig plaats met de aankomst van de wandelaars die de "Expeditie Zuiderwaterlinie" lopen. De opening wordt omlijst met een voorproefje van Theaterroute "Oeverloos" door Stichting Oss Cultureel. De tentoonstelling "Mens en Maas" laat het rijke verleden zien van het gebied langs de oevers van de Maas in de gemeente Oss en legt een verbinding met waterveiligheid in de toekomst. De Maas fungeert als het centrale thema en is de verbinder tussen het verleden, het heden en de toekomst. De tentoonstelling zal nog t/m dinsdag 2 juli in "Acropolis" te zien zijn en daarna een reis maken door de gemeente. Kijk op de website voor de locaties en de data. (DR)

www.mensenmaas.nl

Meld tekenbeet direct

Elk jaar bijten meer dan een miljoen teken iemand in Nederland. Van de 100 mensen die gebeten worden krijgen er twee tot drie de ziekte van Lyme. Maar teken kunnen ook andere ziekteverwekkers overdragen!

Juni en juli gevaarlijkste maanden

Bijna 1 op de 5 mensen die een tekenbeet meldt bij Tekenradar of één van de andere websites die tekenbeten registreren had meerdere tekenbeten tegelijk. Vind je bij het controleren van je lichaam één of meer teken, meld dat dan ook aan anderen met wie je op pad bent geweest. Zij kunnen zichzelf dan ook goed nakijken. In 2018 gaven de mensen de meeste teken door in Gelderland (23%), Brabant (13%) en Noord-Holland (11%). De meeste meldingen kwamen binnen in juni en juli! Onze vrijwilligers, iedereen die in de tuin werkt of de natuur in gaat, moet nu dus bijzonder alert zijn op tekenbeten. (DR)

www.tekenradar.nl
www.rivm.nl/tekenbeten

UNESCO Geopark Peelhorst en Maasvallei

UNESCO Geopark "Peelhorst en Maasvallei" begint steeds meer vorm te krijgen. Tijdens een symposium op 27 mei in Deurne hebben 2 provincies, 2 waterschappen en maar liefst 10 gemeenten (waaronder Oss) hun handtekening gezet om de samenwerking te bekrachtigen.

IJzerhoudend water bij Annabosje (foto: Jan Oomen)

Nu doorpakken

Achter de schermen wordt al jaren gewerkt aan het zichtbaar en beleefbaar maken van de Peelrandbreuk en het wijstverschijnel en de waarde die deze unieke aardkundige verschijnselen hebben voor het gebied. Door beide zichtbaar te maken wordt het gebied ook steeds interessanter voor bezoekers. Met het tekenen van het convenant wordt een belangrijke stap gezet. Hierin worden de mensen en de middeledelen geregeld om op een professionele manier door te pakken om de Unesco Geopark-status te krijgen. (DR)

www.geoparkpeelhorstenmaasvallei.nl

Help egels op weg met "egelsnelweg"

De Zoogdierenvereniging heeft 2019 uitgekozen tot het "Jaar van de egel"*. In het kader van dat jaar lanceert de egelwerkgroep het project "egelsnelweg", waarbij tuinen weer opengesteld en geschikt worden voor egels.

Egelnestkast

Maak je tuin egelvriendelijk

Het geheim om de egel te redden kan weleens in onze eigen tuin liggen. De natuurlijke leefomgeving van de egel krimpt en de druk van predatoren in natuurgebieden wordt groter. Tuinen kunnen dan als ideale veilige havens voor egels dienen! In tegenstelling tot wat mensen denken, leggen egels heel wat kilometers per nacht af. Ze blijven vrijwel nooit op één plek en delen hun territorium met soortgenoten. Een schutting of een hek is een ondoordringbare barrière voor de egel. Een "egelsnelweg" is dan ook geen overbodige luxe: een gat van 13 x 13 centimeter in hek of schutting is al voldoende. Samen met je burens kan je de tuinen ook onderling verbinden, zodat egels veilig door de buurt kunnen bewegen. Slakkenkorrels en insecticiden zijn verleden tijd in een egelvriendelijke tuin. Egels zijn zelf het beste slakkenbestrijdingsmiddel.

Maar pas op als je een vijver, zwembad of sloot in je tuin hebt. Egels zijn goede zwimmers, maar ze moeten wel uit het water kunnen klimmen. Dit kun je oplossen met een plankje. Zet ook eens een lage schaal met water in je tuin. Egels en andere dieren zullen je dankbaar zijn! (DR)

* Zie nieuwsbrief maart 2019, pagina 16.

www.egelsnelweg.nl

Kinderdagverblijf bij Boert Spierings

Jasper en Baukje Spierings van Landwinkel Boer Spierings aan de Oijenseweg, die onlangs het MVO (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen) certificaat ontvingen, zijn recent gestart met de bouw van een kinderdagverblijf boven in de grote stal naast de winkel.

Onderscheid met reguliere opvang

De omgeving van een agrarisch bedrijf biedt een unieke kans voor kinderopvang op de boerderij. Door kinderen opvang te bieden in een omgeving waarbij ze op een zelfsprekende wijze in contact kunnen komen met de natuur en dieren wordt een significante bijdrage geleverd aan hun geestelijke en lichamelijke ontwikkeling. Kinderopvang op een boerderij voegt iets bijzonders toe aan het dagelijkse ritme van spelen, eten en slapen en onderscheidt zich daarmee van reguliere kinderopvang. Jasper en Aukje hebben zich ook aangesloten bij de VAK (Vereniging agrarische kinderopvang) formule als ondersteuning bij hun activiteiten in de kinderopvang. Wilt u op de hoogte blijven van de ontwikkelingen van het kinderdagverblijf? Laat uw adres dan opnemen op de nieuwsbrievenlijst. Stuur een email aan info@boerspierings.nl of vul het contactformulier in op de website. (DR)

www.agrarischekinderopvang.nl

Muifelbrouwerij presenteert nieuw bier tijdens Open Dagen

Op 25 en 26 mei opende de Muifelbrouwerij uit Oss de deuren van haar brouwerij in Oss voor het publiek tijdens de Nederlandse Brouwerijdagen, in het kader van de "Week van het Nederlandse Bier". Daarbij werd het nieuwe bier Muifel Weizen (alc. 5% vol) gepresenteerd.

Nieuw etiket Messentrekker cranberriebier

Het was weer een gezellige drukte, in de Vikingstraat 5, waar in het proeflokaal en op het terras vier bieren van de tap en 11 van fles gedronken konden worden. Elk uur was er een rondleiding met brouwsessies, waarbij de bierliefhebbers werden toegelaten tot de brouwzaal, die normaal niet voor het publiek toegankelijk is. Grote belangstelling trok natuurlijk het nieuwe weizenbier met koriander, dat nu dus in de op 16 februari in gebruik genomen eigen brouwinstallatie* gebrouwen wordt. Naast de introductie van het nieuwe bier is er nog meer nieuws van de brouwerij. Omdat er de laatste tijd veel veranderd is aan het Messentrekkersbier**, besloot eigenaar/brouwer Martin Ostendorf dat bier opnieuw te lanceren. Belangrijkste wijziging is, dat Messentrekker - dat voor het eerst in 2017* bij een loonbrouwer werd gebrouwen - nu in de eigen ketels wordt gebrouwen. Oviere kreeg het bier ook een nieuw etiket. Met de unieke ingrediënten als de cranberries van Landschapsbeheer Oss is Messentrekker nu met recht

een regionaal biertje te noemen. De herintroductie werd op 8 juni feestelijk gevierd in café Kaatje in Oss. Een gedeelte van de opbrengst van Messentrekker gaat, i.s.m. Stichting "Hart voor Oss", naar een lokaal goed doel. (DR)

* Zie pag. 12 van nieuwsbrief van maart 2019.

** Zie pag. 13 van nieuwsbrief van maart 2017.

Tour de Geffen

Op maandagavond 25 maart maakte het Osse College van Burgemeester en Wethouders een fietstocht door Geffen. Bezocht werden o.a. het Arboretum, de "Groene Long" tussen Geffen en Oss en de vernieuwde speeltuin de Klimop.

Samenwerking en meedelen

Bij het Arboretum vertelde bestuurslid Jan-Hein Stadhouders alles over de totstandkoming van het Arboretum op een voormalige vuilnisbelt en wat de plannen zijn voor verdere uitbreiding. Het project "Groene Long" werd toegelicht door Chrisjan van Dinther. In dit project worden meerdere stukjes groen aan elkaar geregen tot één geheel. Vele partijen worden in het project betrokken, zoals de gemeente Oss, bewoners en Landschapsbeheer Oss. Bij het bezoek aan speeltuin de Klimop bekeken de fietsers de renovatie en uitbreiding van de tuin, een project waarbij buurtbewoners meedachten en meewerkten. De renovatie was mogelijk doordat enkele verouderde speeltoestellen vervangen moesten worden. Door het opsplitsen van een bedrag voor

een vervangend speeltoestel kon nu een compleet vernieuwde speeltuin worden gerealiseerd met nieuwe, veilige speeltoestellen, picknickbanken, hagen en een zevental bomen. In het plan van de "Groene Long" is ontmoeten een belangrijk element. Ook dit is in de ontwikkeling van de speeltuin meegenomen. De tuin werd op 15 mei geopend door wethouder Johan van der Schoot. (DR)

Slootjesdag in Oss

Zondag 16 juni organiseerde IVN-Oss een natuur-doe-activiteit bij de vijvers bij het NME-centrum en Kinderboerderij De Eizenhoek, onder het motto "Waterdiertjes scheppen".

Wondere onderwereld

Deze activiteit werd gehouden in het kader van de Nationale Slootjesdagen, waarbij IVN-Nederland en waterbeheerders in Nederland aandacht vragen voor de waterkwaliteit in sloten en beken. Tijdens een korte wandeling gingen de deelnemers zelf waterdiertjes uit de natuur "beleven". De afstand die werd afgelegd was niet groot, slechts 1 kilometer, maar de wandeling duurde circa 2 uur. De deelnemers aan de wandeling gingen zelf in de vijver scheppen en samen met een IVN-natuurgids ontdekken wat de vangst was. Altijd een spannende bezigheid voor iedereen en vooral voor kinderen. En de gidsen konden heel boeiend vertellen over de bijzondere wereld onder water! (DR)

Schappen, toerisme en publiek

Ook schaapherders moeten tegenwoordig een certificaat van bekwaamheid hebben. Dit certificaat "Schapen voor Natuur" waarborgt de professionaliteit en kwaliteit van schaapherders.

Vakbekwaamheid

De kwaliteitseisen hebben betrekking op vakkundig werken in de natuur, het vaardig hoeden van schapen, het vakbekwaam verzorgen van schapen en goed ondernemerschap. Met het certificaat kunnen schaapherders die deelnemen aan de kwaliteitsregeling, opdrachtgevers laten zien dat ze volgens vastgestelde kwaliteitseisen werken! De kwaliteitsregeling is een initiatief van het praktijknetwerk "Gescheperde Schaapskuddes". De ca 100 schaapskuddes van het praktijknetwerk in Nederland leveren een belangrijke bijdrage aan natuurbeheer in ons land. De herder en zijn honden hoeden de schapen en trekken door duinen, heide, schrale graslanden, dijken of stadsnatuur. Die periodieke begrazing zorgt voor een grotere biodiversiteit en behoud van waardevolle en soms unieke landschappen.

Belevenissen rond schapenkuddes

Rondtrekkende schaapskuddes zijn een prachtig plaatje om te zien. Fietsers en wandelaars staan altijd graag even stil om de schaapskudde te bewonderen en een praatje aan te knopen met de herder. De beleving rond schaapskuddes wordt overigens steeds belangrijker. Met lammetjesdagen en schaapsscheerdersfeesten beleven de mensen het werk van de schaapherder van dichtbij. Ook zijn steeds meer mensen geïnteresseerd in de wol, de melk en het vlees van het schaap! Wie alles van het mooie-maar vaak ook zware leven -van een schaapherder wil zien, moet eens bij Uitzending gemist op NPO 2 van maandag 10 juni kijken naar de 1.5 uur durend documentaire 'Schapenheld' van de Heesche regisseur Ton van Zantvoort, over schaapherder Stijn, die met zijn kudde dagelijks over de Brabantse heide trekt. (DR)

Schaapskudde in Megen (foto: Dick Roza)

De Koornbeemd b.v.

Cultuur- en Civieltechnische werken

Langendonkweg 11b 5345 HR OSS

www.dekoornbeemd.nl

Campagne "Dum- pen doe je niet!"

Op 29 maart gaf gedeputeerde Johan van den Hout het startsein voor een campagne tegen het dumpen van asbest, huisraad, grof huisvuil en drugs in de natuur die als naam kreeg: "Zeg nou zelf, dumpen doe je niet".

Afval hoort niet in natuur

Ruim 5.000 keer per jaar wordt er in de Brabantse natuur van alles gedumpt. Van slachtafval, bankstellen, complete keukens, bouwafval tot asbest en synthetische drugs. Het ontsiert de natuur, is gevaarlijk, slecht voor het milieu en de maatschappelijke kosten van het opruimen zijn hoog! Het thema van de campagne is: "Afvval hoort niet in de natuur"! Afhankelijk van het soort afval is er een eigen boodschap. De campagne bestaat uit informatie in huis-aan-huisbladen, online-dagbladen en op Omroep Brabant. Gemeenten, afvalstof-fendienst en politie zijn gevraagd de campagne te ondersteunen via hun eigen mediakanalen. (DR)

Boskalis Beach Cleanup Tour

Van 1 t/m 15 augustus wordt de 7e editie van de "Boskalis Beach Cleanup Tour" van Stichting de Noordzee gehouden. Tijdens deze dagen wordt de gehele Noordzeekust door vrijwilligers schoongemaakt van zwerfafval.

Speciale familiedag

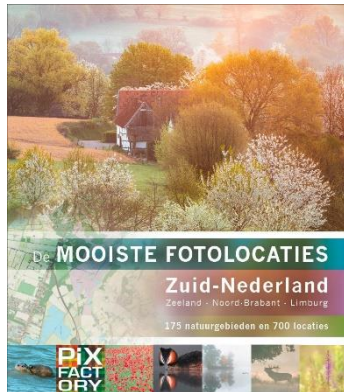
Door de kust op te delen in 31 etappes van 5 km kunnen deelnemers uit het hele land meehelpen om een stuk strand zwerfafvalvrij te maken. In Zandvoort wordt op donderdag 15 augustus de opbrengst van twee weken schoonmaken bekend gemaakt tijdens een feestelijke afsluiting. Vorig jaar haalden 2.764 mensen samen maar liefst 11.163 kilo afval van het strand!! We weten dat veel van onze lezers zeer milieubewust zijn en zelfstandig of in groepsverband wel eens zwerfafval opruimen, bijvoorbeeld op de opspoondag. Het is misschien dus wel een goed idee om, alleen of samen met familie, burens of vrienden, een dagje mee te helpen om de zwerfafvalbende langs het strand te lijf te gaan. Met een frisse zilte zeewind in de haren en het geluid van de branding in je oren heb je dan een gezonde en welbestede dag! En wilt u kinderen meenemen?

Voor hen is er op 14 augustus een speciale familiedag georganiseerd van Wijk aan Zee naar Velsen-Noord. De afstand van die etappe is wat korter en er zijn veel leuke activiteiten voor kinderen. Komt een andere dag beter uit of wil je meerdere etappes meedoen? Meldt je op de website. (DR)

www.nederlandschoon.nl

Mooiste fotolocaties Zuid-Nederland

In april presenteerde Pixfactory het boek "De mooiste fotolocaties van Zuid-Nederland". Een waar hoogstandje, in de vorm van een vuistdik naslagwerk, waarin alle fotogenieke natuurgebieden in de provincies Noord-Brabant, Zeeland en Limburg te vinden zijn.

Echt een musthave

En dat zijn ruim 175 gebieden en 700 exacte locaties! Tevens is in het boek informatie te vinden, wanneer de mooiste momenten zijn om te fotograferen, en wat de beste plekken zijn voor landschaps-, macro-, vogel-, wildlife- en creatieve fotografie. Ook wordt vermeld wat de beste momenten van de dag, maanden van het jaar en de ideale omstandigheden zijn om de mooiste foto te maken. Tevens vindt u in het boek o.a. honderden gedetailleerde kaartjes met alle relevante parkeerplaatsen met GPS-locatie, adressen van bezoekerscentra, terreinbeheerders en kijkhutten. Lijsten van interessante vogels, dieren en insecten. Het boek (ISBN 978-90-79588-23-7) werd samengesteld door 50 lokale natuurfotografen onder redactie van Jody Zweserijn. Formaat: 24 x 21 cm, aantal pagina's: 368, uitgave: soft cover, gebonden en genaaid, cover: beide zijden met uitklapbare kaart en de prijs: €44,90. (DR)

Boek "De Tuin"

In maart verscheen bij uitgeverij Lev de tweede druk van het boek voor (natuur)tuinieren met de simpele naam "De Tuin" van de Duitse boswachter Peter Wohlleben.

Kleine en grote fenomenen

Peter (1964) studeerde bosbouw en werkte daarin meer dan 20 jaar in het Rijnland. In 2006 nam hij ontslag om zijn ideeën over ecologie in de praktijk te kunnen brengen en werd er boswachter van een gebied van 1200 hectare. Hij schreef inmiddels meerdere boeken over het bos, dieren en natuurbehoud. Ontdekkings- tochten in je eigen tuin, zo stelt Peter in het interessante boek. Boven en onder de grond vinden duizenden kleine en grote fenomenen plaats, die vaak fascinerend en mooi zijn, als je weet waar je moet kijken. In het boek leert hij je om de verborgen signalen van wind, wolken, planten en dieren waar te nemen. Met een getraind oog zul je erachter komen dat madeliefjes een soort weerpropheten zijn, bepaalde vogels als thermometer fungeren en sommige bloemen ons kunnen vertellen hoe laat het is. Het boek (ISBN 9789044977882) telt 208 pagina's en kost €18,99. (DR)

Boek avontuurlijk tuinieren

In april verscheen het boek "Avontuurlijk tuinieren" van tuin- en landschapsarchitect Nienke Plantinga en publicist, buitenmens en groene instagammer Katja Staring.

Alles met elkaar verbonden

Met dit praktische inspiratieboek nemen Nienke en Katja je mee op avontuur. Ze tonen je de wonderen en mogelijkheden

in jouw eigen tuin met inspirerende fotografie en tips en trucs. Zo wordt jouw eigen plekje grond jouw favoriete plek. Ga mee op ontdekkings- tocht en zie hoe je van je tuin een gastvrije plek maakt voor dieren, vogels, insecten, bloemen en planten. En voor jezelf! Proef, pluk, ruik, voel en ervaar de kracht van de natuur in je eigen tuin, in alle seizoenen. Zie wat er leeft en hoe alles met elkaar is verbonden. Het boek "Avontuurlijk tuinieren" (ISBN 9789050116787) telt 248 pagina's, is uitgegeven door de KNNV en kost €24,95. (DR)

Amandelboom wint van Troeteleik

De Hongaarse amandelboom van de besneeuwde heuvel heeft met 45.000 stemmen de Europese Verkiezing van de Boom van het Jaar 2018 gewonnen.

Bomen met een verhaal

De boom in Pécs werd door de EPA, de Europese instantie die de prijs toekent, aangemerkt als de boom met het meest bijzondere verhaal. De Russische Abramtse-eik werd tweede en een eik in Portugal derde. De troeteleik in Ulvenhout, die 16.000 stemmen vergaarde, eindigde op de zevende plaats. De 135 jaar oude Hongaarse amandelboom die de titel won, is volgens EPA een symbool van eeuwige vernieuwing. Tot eind mei kon iedereen een Nederlandse boom voor het jaar 2020 nomineren. In iedere provincie van ons land werd een boom aangewezen. De boom met de meeste stemmen dingt mee naar de titel "Europese boom van het jaar." Het gaat vooral om bomen met een verhaal. (DR)

www.boomvanhetjaar.nl

De uitkijktoren in Herperduin

De toren, die hoog boven de bomen uitsteekt, is een ontwerp van Ateliereen uit Eindhoven en werd in slechts enkele weken gebouwd door Wonder metaal uit Berlicum. Hij heeft een gewicht van 28.596 kilo, bestaat uit 3071 losse stalen onderdelen en is bekleed met 356 houten stammetjes.

Extra virtueel kijken

Als u de toren die bijna 25 meter hoog is en op een 7 meter hoge stuifwal staat beklommen hebt, wacht u een schitterend uitzicht over de hele Maashorst. Maar u kunt ook het Provinciehuis in den Bosch zien, de Wageningse Berg en de skyline van Nijmegen. En om nog meer te ontdekken wat de wijde omgeving biedt, kan de bezoeker zijn mobiele telefoon gebruiken als virtuele verrekijker. Via de website "datissos.nl/uitkijktoren" verschijnen aanvullende informatiepanelen in het uitzicht. Wie daarop klikt, ontdekt voor het oog verborgen natuurpareltjes en archeologische vindplaatsen op de Maashorst. Ook op het grondgebied van Landerd, Uden en Bernheze. De mooie foto hiernaast is gemaakt door gemeentefotograaf René Nelissen, die in de maanden april en mei nog een tentoonstelling had in de hal van het gemeentehuis met schitterende foto's met zijn dochter Lynn in de hoofdrol. De heldere kleuren, de lichtinval en decors van de doeken deden denken aan schilderijen uit vervlogen tijden.* zie ook de nieuwsbrief van maart 2019, een foto was toen nog niet beschikbaar. (DR)

"Beter leven" ster voor zuivel

Voor vleesproducten bestaat het "Beter Leven" keurmerk al langer. Maar vanaf half april is er ook zuivel met-vooralnog-één ster in de handel. Supermarkt keten Jumbo nam het voortouw in de verkoop van de 'Beter Leven' zuivel, zoals melk en yoghurt

Bescheiden begin

Het is een keurmerk met de nadruk op dierenwelzijn, dat 196 verschillende eisen aan de melkveehouder stelt. Die eisen zijn behalve door de Dierenbescherming, opgesteld door Vogelbescherming en "Natuur en Milieu" De stal moet koe-vriendelijk zijn en er moet vooral

ook betere zorg zijn voor het kalf. De kalveren moeten genoeg ruimte hebben en mogen pas na acht weken van de boerderij weg. Ook moeten ze continu bij drinkwater kunnen. Beter is nog als de koeien met hun kalveren heerlijk in de wei mogen lopen, die moet bestaan uit kruidenrijk grasland. En om het keurmerk te kunnen krijgen mag de boer pas ná 15 juni maaien in verband met de weidevogels (een eis van Vogelbescherming) en mag er geen glyfosaat op het land gespoten worden (eis van "Natuur en Milieu"). (DR)

www.beterlevensterzuivel.nl

Berken bomen aan de Leiweg in Geffen (foto: Dick Roza)

Leiweg

Als je ooit op een mooie dag door de Leiweg in Geffen gereden bent, is de opvallende structuur van de berkenbomen in je geheugen gegrift. De witte stammen staan dicht op elkaar aan beide zijden van de weg.

Gaten om verschillende redenen

Het gaat om het deel ten noorden van de Heesterseweg. In de loop der jaren zijn er gaten in deze boomstructuur gevallen. Dit om diverse redenen.

Soms om een duidelijke reden; bijvoorbeeld een oprit naar een woning of een toegang naar een landbouwperceel. Soms om onduidelijke redenen. Graag willen wij deze prachtige structuur van berkenbomen herstellen. Dit door nieuwe berken bij te planten op de plekken waar duidelijk meer ruimte zichtbaar is dan gebruikelijk. Er is door de werkgroep landschapsverbetering Geffen-Oss een inventarisatie gemaakt, waaruit blijkt dat er ruimte is voor 56 nieuwe berkenboompjes. Deze boompjes kunnen op zijn vroegst in het eerstvolgende plantseizoen, het najaar, geplant worden. Eerst moeten de gemeente en de werkgroep nog met de bewoners en eigenaren van de percelen in gesprek hierover.

Liselore Burgmans

Vogelgeluiden online beschikbaar

Een leger van geluidsjagers, liefhebbers en professionals, bouwt samen aan de grootste openbare vogelgeluidencollectie ter wereld: Xeno-Canto.

Ook voor alle dieregeluiden

Xeno-Canto is een burgerwetenschapsproject waarbij vrijwilligers vogelzang en andere vogelgeluiden registreren, en extra informatie voorzien en opzenden naar een speciale website. Al deze geluiden worden via deze website beschikbaar gesteld. Xeno-Canto begon in 2005 als een klein hobbyclubje en was toen vooral gericht op vogelgeluiden uit Zuid- en Midden Amerika omdat drie ornithologen hun collectie geluiden van de vogels van Bolivia beschikbaar hadden gesteld hadden. Inmiddels zijn er geluiden, nu óók van alle andere dieren, van elk continent beschikbaar en voegen meer dan 300 gebruikers maandelijks nieuw geluidsmateriaal toe. Begin dit jaar kwamen er nog 25.000 geluiden van een Nederlandse website. Deze rijke bron voor biodiversiteitsonderzoek is met hulp van de Netherlands Biodiversity Information Facility (NLBIF) en Naturalis Biodiversity Center in Leiden voor iedereen toegankelijk gemaakt via de Global Biodiversity. (DR)

www.xeno-canto.org

landwinkel®
Spierings

Van het land direct naar de klant!

Groenten, Fruit, Verse salades, Boeren zuivel,
Kaas, Vlees, IJs, Streekproducten en Geschenken

Onze openingstijden:
ma gesloten
di t/m vr 10:00 - 18:00
za 9:00 - 17:00

Wist u dat de familie Spierings, naast het melkvee bedrijf en de sierviskwekerij, ook een Landwinkel heeft? Hier vindt u een ruim assortiment verse producten uit de regio, waaronder VanTosse streekproducten. Kom snel eens langs, wij helpen u graag!

Spierings Vis U vindt ons aan de Oijenseweg 284 in Oss, net buiten de Oijense Zij naast Spierings Vis.

Oijenseweg 284 - Oss - www.landwinkelspierings.nl

van Liempd
Tuin & Parkmachines

Weijen 77a 5388 HM Nistelrode
T. 0472- 61 10 04
E. info@vanliempdtuinenpark.nl

Tuin & Bosbouwmachines

Beregeningsmaterialen

Gereedschappen

Service & Reparatie

www.vanliempdtuinenpark.nl

DK

**Nu ook op
DONDERDAG**

**ZOTTE
ZATERDAG
EXTRA*
KORTING
OP DIESEL/BENZINE/LPG**

(*Op basis van de DK brandstof adviesprijs.
Deze korting vervangt de huidige korting)

Servicestation de Kock, Full-service tankstation aan de voorzijde.
Self-service aan de achterzijde. 10L getankt, 2 euro korting op een wasprogramma naar keuze.

HESCHEWEG 223 OSS

MUIFEL

BROUWERIJ

Zin in een Muifelproeverij?

**Bezoek ons nieuwe proeflokaal
op de Vikingenweg 5 in Oss.**

Open op afspraak 06 - 4056 0581

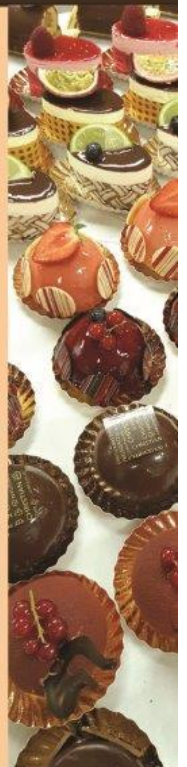
www.muifelbrouwerij.nl

CHRISTIAN
chocolaterie patisserie

Bijzonder smaakvol!

Terwaenen 28
5341 DG Oss

[@ossetrotse](https://www.facebook.com/ossetrotse)
Christian Chocolaterie Patisserie

Werkgroep Landschapsbeheer Oss

Werkdagen en mededelingen

Werkschema 2019

Juli

Zaterdag 6, vrijdag 12, woensdag 17, vrijdag 26

Augustus

Zaterdag 3, vrijdag 9, woensdag 14, vrijdag 23, vrijdag 30

September

Zaterdag 7, vrijdag 13, woensdag 18, vrijdag 27

Werktijden

De werktijd op de werkdagen is van 9.00-12.30 uur. Werklocatie en verzamelplaats worden tijdig per mail bekend gemaakt. Ook langere werktijden en extra werkdagen worden per mail doorgegeven.

Inlichtingen en aan- of afmeldingen

Inlichtingen en aan- of afmeldingen kunt u mailen naar wergroep@landschapsbeheer-oss.nl of naar pr@landschapsbeheer-oss.nl. U kunt ook bellen naar 0412-642368.

Telefoonnummers

Henk Smouter (algemeen/projectcoördinator) 06-54288252
Tonnie van Hooff (coördinator beheer) 06-37456820 (ook tijdens de werkdagen).

Klusjesochtend

Iedere dinsdag klusjesochtend op onze Landschapswerf aan de Tolstraat 3, 5342 NH Oss tussen 9.00-12.00 uur. Telefoon 0412-474322.

Zomaar een dagje uit het werk bij Landschapsbeheer

Goede vrijdag 19 april hebben Hans Hurkmans en ik een overstapje gemaakt in de struinroute door de uiterwaarden van de Maas tussen Demen en Ravenstein. Dit is tevens onderdeel van de NS-wandelroute waarover door een wandelaar de klacht gemeld werd.

Omdat we niet met de auto ter plekke konden komen, hebben we de bolderkar gedemonteerd meegenomen en daar alle materialen en gereedschappen in vervoerd. Hans was de gelukkige om op de heenweg de kar te trekken en ik mocht dat doen op de (wat makkelijkere) terugweg. Met een heerlijk koffiemomentje aan de oever van de Maas tussendoor, is er flink gewerkt om de restanten van de oude overstap te verwijderen en een nieuwe te plaatsen. Door het hoge prikkeldraad was er een tweetraps-overstap nodig, maar met het plaatsen

van vier palen, twee dwarslaten en twee treden is dit een solide constructie geworden. (hopelijk, de tijd zal het ons leren). Het mooie is, dat al deze materialen gerecycled zijn, ze lagen in onze afvalbox om weggegooid te worden. Afijn, door het heerlijke weer en het goede gezelschap was dit wederom een geslaagde klus!

Eric Megens

Mutaties Vrijwilligersgroep

De afgelopen periode konden we weer vier nieuwe vrijwilligers noteren.

Het zijn Hans Wieland (54) uit Vinkel, Henk van den Oever (63) uit Oss, Wim van Lokven (64) uit Geffen en Gerrit van den Berg (65) uit Oss. Hans werkte voor de eerste keer mee op dinsdag 30 april, Wim werkt, vanaf 9 mei, elke dinsdag en donderdag in de tuinderij en Gerrit koos voor de Tolstraat, beide met zo nu en dan een uitstapje naar een locatie van de natuurwerkgroep, zoals voor het eerst op 7 juni in Geffen. Ook Henk van den Oever was daar voor de eerste keer actief. Het totaal aantal ingeschreven vrijwilligers bedraagt nu 177. (DR)

Hans

Henk

Wim

Gerrit

Beukenboom geplant voor Jan van Bernebeek

Op zaterdag 23 maart werd, ter nagedachtenis aan onze oud-vrijwilliger Jan van Bernebeek, die op 18 september 2018 overleed, een fraaie, forse beuk geplant in ons herinneringsbos.

Bij de plantplechtigheid waren Jans vrouw Dini, zijn dochter Linda en haar partner Jurriën, alsmede een tiental familieleden, kennissen en burens aanwezig. Namens Landschapsbeheer Oss keken Emmy Simons, Henk Smouter (die de planting verzorgde en begeleidde) en ondergetekende toe hoe de mooie beuk, met de bladeren van vorig jaar er nog aan, aan de aarde werd toevertrouwd. Na een korte herdenkingsspraak las Dini het gedicht "De Boom" voor, dat geschreven werd door de schrijfster van afscheidsgedichten Leonita Gerssen. U kunt dat gedicht op google lezen. (DR)

Vriendenclub

Deze keer weer één lid van de vriendenclub erbij. Het is Ed Steiger, eigenaar van de gezellige natuurcamping de "Maasakker" (met lommerrijk terras, ook voor passanten) aan de Rulstaat in Megen. Ed is één van de 40 ambassadeurs van de Zuiderwaterlinie die op 16 april werden geïnstalleerd. (Zie artikel op pagina 13. (DR)